Radboud Universiteit

Geloven lezers online nieuwsberichten met grammaticafouten?

De effecten van grammaticalenormschendingen op de waargenomen kwaliteit en geloofwaardigheid van online nieuwsartikelen

Do readers believe online news articles with grammatical errors? The effect of grammatical norm violations on the perceived quality and credibility of online news articles

Bachelorscriptie

Communicatie- en Informatiewetenschappen

Radboud Universiteit

Miriam Heijmerink

S1080773

Begeleider: Dr. Ferdy Hubers

Tweede beoordelaar: Drs. Eva Koch

Datum: 13 juni 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting 3
1. Introductie 4
1.1. Inleiding 4
1.2. Digitale media 4
1.3. Geloofwaardigheid en kwaliteit digitaal nieuws en nieuwsmedia 5
1.4. Taalfouten 6
1.5 Grammaticalenormschendingen 7
1.6. Hypercorrectie 9
1.7. Huidig onderzoek 9
2. Methode 12
2.1. Participanten 12
2.2. Materiaal 12
2.3. Ontwerp 13
2.4. Instrumentatie 13
2.5. Procedure 14
2.6. Statische toetsing 14
2.7. Modelanalyse 15
3. Resultaten 16
3.1 Geloofwaardigheid 16
3.2 Kwaliteit 17
3.3 Taaltoets en waardering taalgebruik 17
4. Discussie en conclusie 19
4.1 Discussie 19
4.2 Conclusie 22
Dankwoord 23
Referentielijst 24
Bijlagen 29

Samenvatting

Door nepnieuws lijkt de geloofwaardigheid van nieuwsartikelen steeds minder vanzelfsprekend. Lezers kunnen kritischer zijn geworden, waardoor ze niet zonder meer elk nieuwbericht geloven. Grammaticalenormschendingen zoals ‘groter als’ of ‘het evenement die’ in nieuwsberichten kunnen leiden tot scepsis bij de lezer waardoor de kwaliteit en geloofwaardigheid van het bericht onder druk kan komen te staan. Tot nu toe zijn studies naar taalfouten in nieuwsberichten voornamelijk gericht op grammaticale fouten en niet op veelvoorkomende grammaticalenormschendingen. In dit onderzoek is daarom gekeken naar de effecten van de vaak voorkomende grammaticalenormschendingen ‘hen/hun’, ‘die/dat’ en ‘dan/als’ op de waargenomen geloofwaardigheid en kwaliteit van online nieuwsartikelen. In een online experiment kregen participanten bestaande nieuwsberichten voorgelegd met fouten in vier condities, namelijk de grammaticalenormschending ‘hen/hun’, ‘die/dat’, ‘dan/als’ en geen normschending. Na het lezen van elk nieuwsbericht kregen participanten (N=36) vragen over geloofwaardigheid en kwaliteit. Daarnaast is bij de deelnemers een taaltoets afgenomen om na te gaan of de onderzochte grammaticalenormschendingen worden herkend. Tot slot zijn enkele vragen over taalgebruik gesteld. De resultaten zijn middels een One-way repeated measures ANOVA-toets statistisch getoetst. Uit de analyse is gebleken dat er kleine verschillen in de beoordeling op geloofwaardigheid en kwaliteit waren, maar dat deze resultaten niet significant waren. Er is dus geen invloed van de grammaticalenormschendingen ‘hen/hun’, ‘die/dat’ en ‘als/dan’ op de waargenomen geloofwaardigheid en kwaliteit van online nieuwsartikelen. Verder kwam uit het onderzoek naar voren dat de participanten waarde hechten aan correct taalgebruik en dat fouten in nieuwsberichten storend worden gevonden. Correct taalgebruik is dus belangrijk, zeker in het licht van opkomend nepnieuws. Daarom is het voor zowel de Nederlandse samenleving als de Taal- en Communicatiewetenschap raadzaam dit onderwerp op de voet te blijven volgen.

1. Introductie

1.1. Inleiding

Vanwege de opkomst van nepnieuws lijkt de geloofwaardigheid van nieuwsbronnen steeds minder vanzelfsprekend (Lazer et al., 2018). Lezers kunnen kritischer zijn geworden bij het op waarde schatten van nieuwsberichten op geloofwaardigheid. Klopt de informatie uit het bericht en is het bericht objectief? Overtredingen van voorschrijvende (prescriptieve) taalregels, ook wel grammaticalenormschendingen genoemd (Hubers et al., 2020), kunnen de kwaliteit en de geloofwaardigheid van een nieuwsartikel beïnvloeden. Veel mensen ergeren zich als ze in nieuwsartikelen zinnen lezen met ’groter als’, ‘het meisje die leest’ of ‘om hen steun te geven’. Zeker bij officiële geschreven communicatie, zoals nieuwsberichten, wordt correct taalgebruik belangrijk gevonden. Sommige mensen willen de fouten van anderen verbeteren, door diegene aan te spreken op hun fout of door te reageren op een nieuwsartikel. Aan de andere kant verandert de taalnorm en komen bepaalde afwijkende taalconstructies steeds vaker voor, zoals het verwisselen van ‘hun’ en ‘hen’ in ‘ik geef hen een boek’ (Grezel, 2015; Hubers et al., 2020). Grammaticalenormschendingen zoals ‘hun hebben’ kunnen mogelijk leiden tot scepsis bij de lezer waardoor de geloofwaardigheid van het bericht onder druk kan komen te staan.

1.2. Digitale media

Door digitalisering is het aanbod van nieuws enorm toegenomen. Ook is online nieuws altijd beschikbaar en toegankelijk voor nagenoeg iedereen. Daarnaast is online nieuws interactief geworden; mensen kunnen informatie delen en reageren op een nieuwsartikel door een post te plaatsen die vervolgens door anderen kan worden gelezen. Zo hebben sociale media een grote rol gespeeld in de nieuwsvoorziening over de Arabische revolutie, want de nationale bevolking kon op deze manier informatie buiten de overheid om delen. Door het grotere aanbod van digitaal nieuws is de burger mondiger en kritischer geworden (Bardoel & d’Haenens, 2013).

Aan de andere kant kunnen er door digitalisering van nieuwsvoorzieningen privacyproblemen ontstaan en is er meer kans op het manipuleren van informatie (Webster, 2014). Informatie en dus ook nepnieuws kan namelijk makkelijker, anoniem en goedkoop verspreid worden. Bij nepnieuws gaat het om onjuiste en misleidende informatie met als bewust doel de publieke opinie te beïnvloeden (Lazer et al., 2018). Nepnieuws wordt gepresenteerd als feit, terwijl het (vaak) vooringenomen meningen zijn. Vaak maken nepnieuwswebsites gebruik van

technologie om het er echt uit te laten zien. Zo plaatst Clickbaits nieuwsposts, nieuwsartikelen en nieuwsvideo's in sociale feeds, vaak met dramatische koppen of claims met als doel om zoveel mogelijk kliks te genereren. Door massale verspreiding van nepnieuws op sociale media kan verkeerde informatie 'rondgaan'. Burgers kunnen hierdoor beperkt worden in het nemen van goed geïnformeerde en weloverwogen beslissingen. Door nepnieuws komt de persvrijheid, één van de kernwaarden van de Nederlandse democratie, steeds meer onder druk te staan (Ridder et al., 2020). Lezers kunnen namelijk berichtgeving van onafhankelijke journalisten die burgers voorzien van feitelijk juiste informatie, als nepnieuws gaan kwalificeren.

Vanwege de opkomst van nepnieuws wordt het steeds moeilijker om echt nieuws van nepnieuws te onderscheiden (Lazer et al., 2018; Martens et al., 2018). Het moeilijk kunnen maken van dit onderscheid heeft grote gevolgen voor de betrouwbaarheid en geloofwaardigheid van online nieuwberichten en nieuwsmedia.

1.3. Geloofwaardigheid en kwaliteit digitaal nieuws en nieuwsmedia

Bij traditionele media zijn journalisten poortwachters die de kwaliteit van informatie bewaken. Door digitale nieuwsverspreiding moeten gebruikers zelf bepalen wat betrouwbaar is (Flanagin & Metzger, 2007). Sociale media worden steeds vaker gebruikt als informatiebron (Shu et al., 2017). Door de korte en vluchtige berichtgeving op sociale media, hebben lezers sneller onbewust een mening en oordelen ook sneller of iets waar is of niet (Shu et al., 2017). Blootstelling aan onjuiste informatie kan het vertrouwen in de media verminderen, waardoor het moeilijker wordt om te weten wat echt of nepnieuws is. Bovendien komt nieuwsinformatie van meerdere bronnen of heeft juist een onbekende of anonieme bron. Het doel van de journalistiek is om objectieve en betrouwbare berichtgeving te verzorgen; journalisten moeten moeite doen om de geloofwaardigheid te waarborgen. De informatie uit het bericht moet kloppen en het bericht moet objectief zijn, daar moet de lezer op kunnen vertrouwen (Thomas, 2021).

Geloofwaardigheid kan worden gedefinieerd als de geloofwaardigheid van informatie (Fogg & Tseng, 1999). Metzger en collega's (2003) stellen dat een informatiebron geloofwaardig is als de lezer de informatie die door deze bron verstrekt wordt, als betrouwbaar en deskundig beschouwt. Volgens het *Digital news report 2021* (Newman et al., z.d, p.18) vertrouwt 59% van de Nederlanders over het algemeen het nieuws. Terwijl nieuws dat gedeeld wordt op

sociale media minder wordt geloofd (Viviani & Pasi, 2017). Dit komt omdat de kans dat het nepnieuws betreft, groter is (Viviani & Pasi, 2017).

De inschatting of nieuws van digitale media betrouwbaar en geloofwaardig is, wordt beïnvloed door verschillende factoren. Het wordt onder andere bepaald door heuristieken, mentale vuistregels waar mensen gebruik van maken (Castillo et al., 2011; Metzger et al., 2010). Zo maakt het voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van een bericht uit hoe vaak een nieuwsbericht wordt geplaatst (Castillo et al., 2011) vanwege het 'hoe vaker, hoe waarschijnlijker' principe. Dit betekent dat hoe vaker een bericht wordt geplaatst, hoe geloofwaardiger het wordt ingeschat. Daarnaast liggen bij het lezen van nieuws 'filterbubbels' en 'echochambers' op de loer, waardoor lezers minder openstaan voor andere ideeën en opvattingen (Flaxman et al., 2016). Ook emoties en vooringenomenheid van journalisten kunnen nieuwsberichten kleuren, een auteur is immers een persoon en mensen maken hun keuzes bijna nooit helemaal objectief (Orgeret, 2020; Thomas, Richard, 2021). Een ander aspect dat samen lijkt te hangen met de geloofwaardigheidsperceptie van de lezer is de aanwezigheid van taalfouten in nieuwsberichten (Thomas, 1993).

1.4. Taalfouten

Correct taalgebruik zorgt voor een goede zinsstructuur waardoor een heldere en begrijpelijke boodschap in nieuwsberichten kan worden bereikt. Taalfouten kunnen een tekst minder duidelijk maken. Daarnaast kan incorrect taalgebruik leiden tot verwarring en misvattingen (Clerk & Rutherford, 2000). In nieuwsberichten kunnen meerdere soorten taalfouten voorkomen. Taalfouten worden onderverdeeld in spelfouten, typefouten en grammaticale fouten (Onze taal, 2011). Spel- en typefouten hebben een negatieve invloed op de tekstwaardering, lezers kwalificeren teksten met veel van dergelijke fouten als minder aantrekkelijk (Mozafari et al., 2019). Grammaticale fouten zijn fouten tegen de regels van de grammatica (Onze taal, 2011). Grammatica is het geheel van taalregels die gebruikt worden om een zin op een correcte manier te maken en te kunnen begrijpen (Canale & Swain, 1980). De regels van de grammatica zorgen voor een goede zinsstructuur; het kiezen van de juiste vorm van een werkwoord waardoor een zin betekenis krijgt. Ongrammaticale zinnen zijn onbegrijpelijk, bijvoorbeeld 'Deze zin kunnen je moet begrijpen in een keer'. Globaal worden twee grammaticale benaderingen onderscheiden: de descriptieve en de prescriptieve. De descriptieve benadering is de beschrijvende grammatica. Het gaat in op hoe taal werkt en wordt gebruikt, zonder er een oordeel aan te verbinden. Descriptieve grammatica staat beschreven in de Algemene Nederlandse Spraakkunst (ANS, 2021). Prescriptieve, ofwel

normatieve grammaticaregels gaan over de grammaticale norm. Deze regels omschrijven wat "correct" en "incorrect" taalgebruik omvat (Schmitt & Rodgers, 2019). Dit is echter nergens als zodanig vastgelegd. Prescriptieve grammaticaregels kunnen een rol spelen bij de beoordeling van een tekst op kwaliteit en geloofwaardigheid.

Taalfouten in teksten zorgen voor een lagere geloofwaardigheidsperceptie van lezers (Appelman & Bolls, 2011; Appelman & Schmierbach, 2018). Appelman en Schmierbach (2018) deden onderzoek naar de effecten van grammaticale fouten in nieuwsartikelen op de beoordeling van geloofwaardigheid van nieuwsberichten. In een reeks experimenten die online werd uitgevoerd, hebben de onderzoekers gekeken naar de manier waarop lezers grammaticale fouten in nieuwsartikelen waarnemen en beoordelen. De geloofwaardigheid van nieuws werd gemeten aan de hand van accuraatheid, authenticiteit en geloofwaardigheid van het nieuwsartikel (Appelman & Schmierbach, 2018). Deelnemers lazen een nieuwsartikel met of zonder fouten. Er werden meerdere nieuwsartikelen geselecteerd, zodat de variatie niet door de inhoud van het nieuwsartikel zou worden veroorzaakt. In de eerste studie betrof het artikel tot 10 grammaticale fouten, waaronder onjuiste spelling en verschillende grammaticale fouten. In de tweede studie lazen deelnemers nieuwsartikelen met 10 spellingsfouten en grammaticale fouten. Het bleek dat lezers nieuwsartikelen met veel grammaticale fouten als minder goed, minder geloofwaardig en minder informatief beoordeelden. Bovendien bleek dat mensen die erg met grammatica bezig zijn als ook taalexperts de nieuwsartikelen als nóg ongeloofwaardiger en minder kwalitatief kwalificeren. Deze bevinding is in lijn met de studie van Vogel (2019) die constateerde dat opvallende grammaticalenormschendingen gemiddeld genomen als incorrecter worden bestempeld. In de studie van Appelman & Schmierbach (2018) is gekeken naar grammaticale fouten die nauwelijks voorkomen in het dagelijks leven. Er bestaan echter grammaticale fouten die wel vaak voorkomen in het dagelijks taalgebruik: de grammaticalenormschendingen.

1.5 Grammaticalenormschendingen

Veelvoorkomende constructies met foutief gebruik van prescriptieve grammaticaregels worden grammaticalenormschendingen genoemd (de Hoop, 2020). Er is sprake van een grammaticalenormschending als een zin tegen de prescriptieve taalregels van het Nederlands in gaat, daarmee is het een schending van een prescriptieve grammaticale norm (Hubers et al., 2016). Deze constructies zijn bijzonder, omdat ze prescriptief worden afgekeurd en vaak voorkomen in dagelijkse spreektaal en schrijftaal. Grammaticalenormschendingen kunnen negatieve reacties oproepen bij mensen, ze worden soms als ‘ongrammaticaal’ bestempeld

(Hubers et al, 2020). Taalgeleerden beschouwen grammaticalenormschendingen echter wel als grammaticaal, zeker wanneer ze vaker voorkomen in taalgebruik (Hubers et al., 2016). Grammaticalenormschendingen kunnen namelijk goed worden begrepen, terwijl dit niet zo is bij écht ongrammaticale zinnen. Een voorbeeld van een grammaticalenormschending is het gebruik van 'als' bij comparatieven, bijvoorbeeld 'groter als', in de zin 'Jan is groter als Klaas' (de Hoop, 2020; Hubers et al., 2020). De prescriptieve (grammaticale) taalregel zegt dat na de overtreffende trap het woord *dan* moeten worden gebruikt (Onze Taal, z.d.). Taalkundigen constateren dat de veelgebruikte normschending 'groter als' nog altijd veel weerstand oproept (Hubers et al., 2020). Op scholen wordt er daarom veel tijd geïnvesteerd in afleren van veelvoorkomende grammaticalenormschendingen. Ook Vogel (2019) deed onderzoek naar Duitse grammaticale taboes en ontdekte dat hoe meer grammaticalenormschendingen opvallen, hoe negatiever ze beoordeeld werden. Als een taalgebruiker echter zelf bepaalde taalregels overtreedt, zullen hem dezelfde soort normschendingen bij anderen minder opvallen en daarmee eerder worden aanvaard (Vogel, 2019).

Een ander voorbeeld van een grammaticalenormschending is het foutief gebruik van 'die' en 'dat', waarbij 'die' als betrekkelijk voornaamwoord wordt gebruikt in combinatie met een onzijdig zelfstandig naamwoord (Taaladvies.net, z.d.). Gebruik van 'die' en 'dat' is afhankelijk van de bepaaldheid van het zelfstandig naamwoord. 'Het meisje die bloemen ging kopen' is prescriptief incorrect, het moet zijn 'het meisje dat bloemen ging kopen' (Allein et al., 2020). Deze grammaticale regel wordt zowel door moedertaalsprekers als niet-moedertaalsprekers van het Nederlands als lastig ervaren. De bepaling van het zelfstandig naamwoord wordt vaak verkeerd ingeschat door mensen, waardoor ze als gevolg daarvan het incorrecte betrekkelijke voornaamwoord toepassen (Allein et al., 2020).

Een veelvoorkomende en opvallende grammaticalenormschending is het gebruik van 'hun' als subject van een zin, zoals 'hun hebben' (de Hoop, 2020). Volgens de correcte prescriptieve norm kan 'hun' niet als onderwerp worden gebruikt en is dus prescriptief gezien geen correct Nederlands (De Bruycker & Haeseryn, 1998). Correct is hier 'zij hebben'. Taalgebruikers ergeren zich vaak aan het incorrect gebruik van 'hun'. Daarom wordt 'hun' als persoonlijk voornaamwoord vaak vermeden, met hypercorrectie als gevolg (de Hoop, 2020).

1.6. Hypercorrectie

Gebruikers van de Nederlandse taal die waarde hechten aan correct taalgebruik, willen grammaticalenormschendingen voorkomen, zeker bepaalde normschendingen waar een stigma aan kleeft, zoals ‘hun hebben’. Hierdoor kunnen taalgebruikers fouten maken doordat ze een fout proberen te vermijden, een ‘overcorrectie’ dus (Butler et al., 2011; Butterfield & Metcalfe, 2001; Hubers et al., 2020). Oftewel, het zo goed willen doen, dat het fout wordt gedaan. Hypercorrectie kan voorkomen in woorden, spelling en uitspraak en ook bij het toepassen van grammaticale regels. Een voorbeeld is het gebruik van ‘hen’ in ‘ik geef *hen* een boek’ in plaats van het juiste ‘ik geef *hun* een boek’ (Hubers et al., 2020). De prescriptieve regel zegt dat ‘hun’ moet worden gebruikt voor een meewerkend voorwerp en ‘hen’ voor een lijdend voorwerp. Extra verwarrend is dat ‘hun’ ook als bezittelijk voornaamwoord wordt gebruikt. Veel mensen vinden dat onderscheid lastig, waardoor de kans op foutief gebruik groter wordt. Opvallend is dat hypercorrectie in de constructie ‘hen/hun’ vaker voorkomt dan andere grammaticalenormschendingen (Hubers et al., 2020), waardoor dit een atypische grammaticalenormschending is. Dit is in lijn met de studie van Butler en collega's (2011) die lieten zien dat veelvoorkomende fouten eerder lijken te worden verbeterd dan fouten die niet vaak voorkomen. Dit komt omdat deze veelvoorkomende fouten eerder herkend worden. Verder komt hypercorrectie vaker voor onder hoogopgeleiden dan laagopgeleiden. Vermoedelijk komt dat omdat ‘hen’ als prestigieuzer wordt ervaren en daarom meer gebruikt wordt dan ‘hun’(de Hoop, 2020; Hubers et al., 2020). Hypercorrectie in nieuwsberichten kan invloed hebben op de perceptie van de lezer, in tekstwaardering en geloofwaardigheid. De vraag rijst of hypercorrectie in ‘hen/hun’ opvalt in teksten of berichten en hoe deze atypische grammaticalenormschending zich verhoudt tot meer gangbare normschendingen in teksten.

1.7. Huidig onderzoek

Door de veelheid van digitale bronnen en de opkomst van nepnieuws is er meer aandacht voor geloofwaardigheid van nieuws. Het is aannemelijk dat grammaticafouten in online nieuwsberichten de kwaliteit van de tekst en de geloofwaardigheid van het artikel beïnvloeden (Appelman & Bolls, 2011; Appelman & Schmierbach, 2018). Er is echter nog weinig onderzoek gedaan naar het effect van verschillende typen grammaticalenormschendingen. Appelman & Schmierbach (2018) suggereren dat bepaalde grammaticafouten in nieuwsberichten anders kunnen worden beoordeeld dan andere. De vraag rijst hoe grammaticalenormschendingen als ‘groter als’ en ‘het meisje die’ worden beoordeeld in formele online geschreven communicatie zoals nieuwsartikelen en of een atypische

normschending als ‘hen/hun’ (hypercorrectie) wordt herkend een nieuwsartikel en eerder wordt geaccepteerd door de lezer, vanwege de status van *hen* (Hubers et al, 2020). Daarom wordt dit in het huidige onderzoek bestudeerd.

In het huidige onderzoek wordt ingegaan op drie veelgebruikte Nederlandse grammaticalenormschendingen: ‘als’ in comparatieven (*als/dan*), ‘die’ als betrekkelijk voornaamwoord, waarbij wordt verwezen naar een onzijdig zelfstandig naamwoord (*die/dat)* en ‘hen’ als indirect object (*hen/hun,* hypercorrectie). Voor deze condities is gekozen omdat de typische grammaticalenormschendingen ‘als/dan’ en ‘die/dat’ vaker voorkomen en vooral ‘als/dan’ veelal als storend wordt ervaren (Hubers et al., 2020). Het correct gebruiken van ‘die/dat’ wordt vaak lastig gevonden (Allein et al. 2020). Voor de atypische grammaticalenormschending ‘hen/hun’ in de vorm van hypercorrectie is gekozen om meer inzicht te krijgen of dit eerder wordt geaccepteerd doordat ‘hen’ als prestigieuzer wordt ervaren (Hubers et al., 2020). Door online nieuwsberichten met genoemde typen grammaticalenormschendingen door lezers te laten beoordelen op kwaliteit en geloofwaardigheid worden de effecten van deze grammaticalenormschendingen in kaart gebracht. Tevens wordt antwoord verkregen in hoeverre taalgebruikers zich ergeren aan taalfouten in online nieuwsberichten.

Daarom staat in dit onderzoek de volgende onderzoeksvraag centraal:
Wat is het effect van de grammaticalenormschendingen hen/hun, die/dat en dan/als in online nieuwsberichten op de waargenomen geloofwaardigheid en kwaliteit van het artikel?

Op basis van de resultaten van het onderzoek van Appelman & Bolls (2011) en Appelman & Schmierbach (2018) wordt verwacht dat online nieuwsberichten met verschillende typen grammaticalenormschendingen door de lezer als minder geloofwaardig en minder kwalitatief worden beoordeeld. Bovendien wordt verwacht dat er verschillen zijn in de opvallende grammaticalenormschending ‘als/dan’ en minder opvallende grammaticalenormschendingen ‘die/dat’. Opvallende normschendingen worden over het algemeen incorrecter gevonden (Hubers et al., 2020; Vogel, 2019), waardoor lezers nieuwsartikelen met dergelijke normschendingen minder geloofwaardig vinden en het als minder kwalitatief beoordelen. Tenslotte wordt verwacht dat de atypische normschending *hen/hun* (hypercorrectie) in online nieuwsberichten eerder wordt geaccepteerd door de lezer, vanwege de status van *hen* (Hubers et al, 2020).

Dit leidt tot de volgende hypotheses:

H1: Online nieuwsberichten met de grammaticalenormschendingen hun/hen, die/dat en als/dan worden door de lezer minder geloofwaardig en minder kwalitatief beoordeeld dan online nieuwsberichten zonder grammaticalenormschendingen.

H2: Online nieuwsberichten met de grammaticalenormschending als/dan worden door de lezer minder geloofwaardig en minder kwalitatief beoordeeld dan online nieuwsberichten met de grammaticalenormschendingen die/dat.

H3: Online nieuwsberichten met de grammaticalenormschending hen/hun worden door de lezer geloofwaardiger en beter kwalitatief beoordeeld dan online nieuwsberichten met de grammaticalenormschendingen als/dan en die/dat.

2. Methode

2.1. Participanten

Aan dit onderzoek hebben 50 participanten deelgenomen. Er is een selecte steekproef gedaan door in het online (sociale media) netwerk van de onderzoekers participanten te werven. Collega's, vrienden, kennissen en familie zijn via sociale mediakanalen benaderd met de vraag om mee te doen. De participanten deden individueel, vrijwillig, onafhankelijk en anoniem mee aan het onderzoek. Alle participanten hebben vooraf toestemming gegeven voor het gebruik van data voor het onderzoek. Het onderzoek is goedgekeurd door de Ethische Commissie Geesteswetenschappen van de Radboud Universiteit (ETC-GW) (Bijlage 1). In totaal hebben 36 participanten de vragenlijst helemaal afgemaakt. Onder de deelnemers die allemaal Nederlanders zijn, waren 16 (44.4%) man en 19 (52.8%) vrouw. Eén participant (2.8%) heeft aangegeven 'zeg ik liever niet'. De leeftijden van de proefpersonen varieerden van 19 jaar tot 84 jaar met een gemiddelde leeftijd van 38.22 jaar (SD = 19.99). De jongste participant was 19 jaar, de oudste participant was 84 jaar. Van het totaal aantal participanten waren 29 (80.5%) hoogopgeleid (HBO/WO). De indeling hoog of laagopgeleid is volgens de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS, 2019). Er waren 6 (16,7%) deelnemers laagopgeleid (MBO/Middelbaar onderwijs). Tot slot heeft 1 persoon de categorie 'anders' aangegeven.

2.2. Materiaal

De nieuwsartikelen werden gezocht met behulp van het digitale krantendatabase Nexis Uni (Bijlage 2). De teksten van de nieuwsberichten waren bestaand, authentiek en hadden een lengte van 130-180 woorden. De teksten waren neutraal, om te voorkomen dat de variatie in scores veroorzaakt wordt door de inhoud van het nieuwsartikel. Er werd geen bron vermeld in het nieuwsartikel, om te voorkomen dat de variatie veroorzaakt werd door de bias van de lezer. Er zijn 8 nieuwsartikelen geselecteerd. Elk nieuwsbericht had vier versies: 1 versie met grammaticalenormschending hen/hun, 1 versie met grammaticalenormschending die/dat en 1 versie met grammaticalenormschending als/dan. Dit waren de drie condities van het onderzoek. Er is een controleconditie toegevoegd, 1 versie zonder grammaticalenormschending. Dit is gedaan om zekerheid te verkrijgen dat de resultaten uit het experiment niet komen door toeval. Elke tekst bevatte twee fouten, naar verhouding van het aantal fouten zoals gehanteerd in de teksten in het onderzoek van Appelman en Schmierbach (2018). Er is randomisatie toegepast; de participanten zijn willekeurig

toegewezen aan de verschillende condities en hadden even veel kans om in de ene of de andere conditie te komen. Dit is gedaan om zekerheid te verkrijgen dat de resultaten het gevolg zijn van de manipulatie (Field, 2013) en niet door de verschillen in de teksten.

2.3. Ontwerp

Het onderzoek werd uitgevoerd met een binnenproefpersoonsontwerp. De onafhankelijke variabele is type grammaticalenormschending. Deze is categorisch (nominaal) en heeft vier niveaus: hen/hun, als/dan, die/dat en geen normschending (controleconditie). De afhankelijke variabelen zijn waargenomen geloofwaardigheid en waargenomen kwaliteit. Deze variabelen zijn categorisch (ordinaal), maar worden als continue variabelen geanalyseerd vanwege een meting met schaalvragen.

2.4. Instrumentatie

De afhankelijke variabelen zijn waargenomen kwaliteit en waargenomen geloofwaardigheid. Geloofwaardigheid is gemeten aan de hand van vijf dimensies: vooringenomenheid (bias), eerlijkheid (fairness), objectiviteit (objectivity), nauwkeurigheid (accuracy) en geloofwaardigheid (believability), zoals gehanteerd in het onderzoek van Appelman & Schmierbach (2018). Dit is gemeten met behulp van een 5-punts Likert schaal (1 = “volledig oneens” tot 5 = “volledig eens”). In dit onderzoek bleek na een eerste analyse Cronbach’s Alpha voor 5 items onvoldoende α=.697. Na verdere inspectie bleek vooringenomenheid een groot effect te hebben op de interne betrouwbaarheid. Daarom is besloten het item ‘vooringenomenheid’ niet mee te nemen in de verdere analyse. Het verwijderen van dit item heeft geleid tot een goede Cronbach’s Alpha α=.867. De geloofwaardigheid is dus gemeten op basis van het gemiddelde van vier items. Waargenomen kwaliteit wordt gemeten aan de hand van vier oordelen met behulp van een 7-punts semantische differentiaal van Sundar (1999) zoals gehanteerd in het onderzoek van Appelman & Schmierbach (2018). Hierbij horen samenhangend, duidelijk, beknopt en goed geschreven. Participanten beantwoorden, na het lezen van een nieuwsbericht, bij ieder oordeel de zin: “Ik vind het nieuwsbericht….”. De vier genoemde oordelen hebben uitersten aan beide kanten (1= “Sterk oneens” tot 7= “Sterk eens”), zoals gehanteerd in het onderzoek van Appelman & Schmierbach (2018). Van alle antwoorden wordt een gemiddelde genomen om antwoord te kunnen geven op de kwaliteit van het artikel. In dit onderzoek is de interne betrouwbaarheid van de vragen over geloofwaardigheid gemeten, het bleek een goede Cronbach’s Alpha van α=.847.

2.5. Procedure

Bij dit online experiment is gewerkt met de online enquêtetool Qualtrics. Aan het begin kreeg de participant een korte uitleg en informatie wat van de participant werd verwacht. Tevens moest de participant vooraf toestemming geven voor deelname en akkoord geven dat duidelijke informatie was verstrekt waar het onderzoek over ging, welke gegevens van de deelnemer zouden worden verzameld, hoe deze gegevens zouden worden verwerkt en wie het onderzoek uitvoerde. Ook werd aangegeven dat de participant te allen tijde de toestemming zou mogen intrekken en stoppen met deelname zonder opgave van reden. Na enkele introductievragen over demografische gegeven als leeftijd en opleiding, kreeg de participant online nieuwsberichten te lezen. De participant las in totaal 8 nieuwsberichten waarin de 4 condities waren verwerkt (Bijlage 3). De participant werd blootgesteld aan alle condities. De nieuwsberichten werden in een systematische volgorde voorgelegd om de participant zo willekeurig mogelijk bloot te stellen aan de diverse condities (Bijlage 4). Na het lezen van ieder nieuwsbericht werd aan de participant gevraagd om door middel van een vragenlijst vragen te beantwoorden over geloofwaardigheid en kwaliteit. De vragenlijst is door de onderzoeksgroep opgesteld, de begeleider heeft de vragenlijst gecontroleerd. Aan het eind van de vragenlijst werd de participant gevraagd naar zijn attitude ten opzichte van taalfouten en werd gecheckt of de participant taalfouten in teksten herkende. Er werd een taaltoets afgenomen door middel van 10 taalzinnen waarbij de participant de keuzevraag moest beantwoorden met correct of incorrect. Van deze taalzinnen waren er 5 grammaticaal correct en 5 grammaticaal incorrect. De 3 typen grammaticalenormschendingen gemeten in deze studie zijn meegenomen in de taaltoets om na te gaan of specifiek deze grammaticalenormschendingen werden herkend. Gemiddeld besteedde een participant 21 minuten en 40 seconden (SD = 10.93) aan het totale experiment, dus het lezen van de teksten, de vragenlijst en de taaltoets. De vragenlijst is opgenomen in bijlage 5.

2.6. Statische toetsing

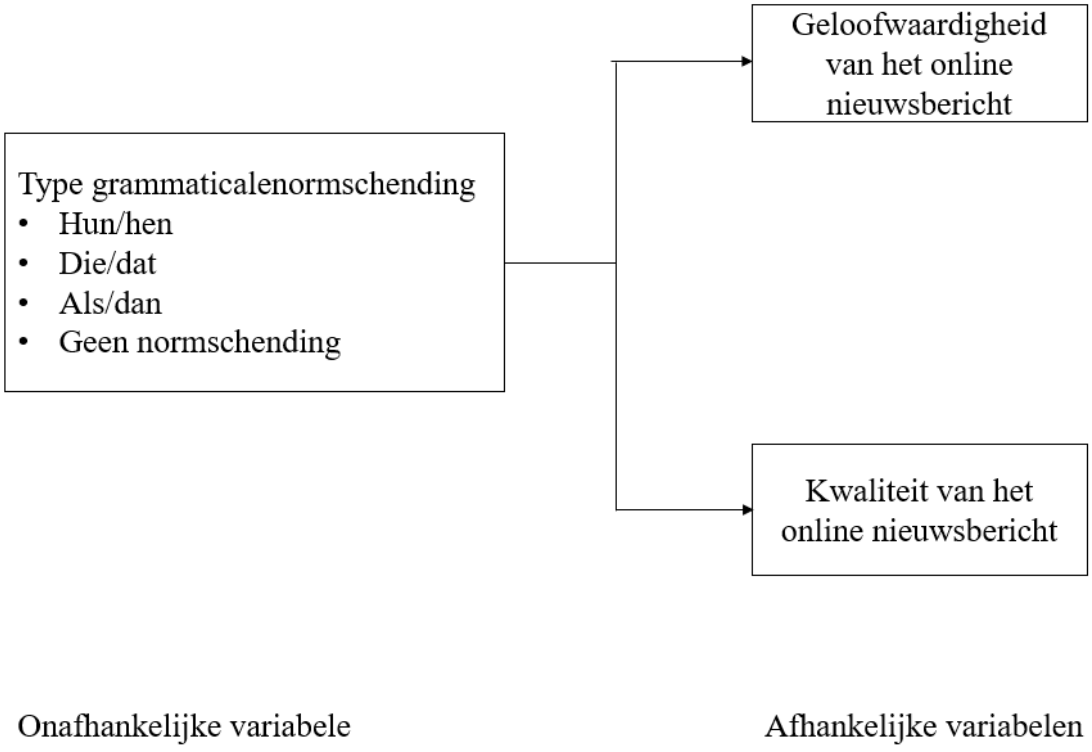
Voor de analyse van de verzamelde gegevens werd de One-way repeated measures ANOVA-toets gebruikt (Field, 2013), waarbij dezelfde groep herhaaldelijk werd gemeten. De gemiddelde verschillen van dezelfde groep mensen werden met elkaar vergeleken op vier condities. Hiermee werd inzicht verkregen of een verschil bestaat tussen deze vier condities op de afhankelijke variabelen. Voorafgaand aan de ANOVA is gekeken of aan de assumpties is voldaan. Deze assumpties zijn dat de scores normaal verdeeld waren, de onafhankelijke variabelen categorisch waren, de afhankelijke variabelen continu, de variantie van de verschil-

scores tussen de condities gelijk was en de scores onafhankelijk waren. Voor het analyseren van de resultaten is het programma SPSS gebruikt waarbij de condities ‘hen/hun’, ‘die/dat’ en ‘dan/als’ met elkaar werden vergeleken om de hypotheses te kunnen toetsen. Het interactie-effect van geslacht en opleidingsniveau is niet in de statistische toetsing meegenomen, omdat het geen onderdeel is van de onderzoeksvraag.

2.7. Modelanalyse

Om beter inzicht te geven welke relaties werden bestudeerd in dit onderzoek, is onderstaand schema uitgewerkt.

Figuur 1 Modelanalyse

3. Resultaten

3.1 Geloofwaardigheid

De analyse is opgenomen in onderstaande tabel 1. Uit tabel 1 blijkt dat gemiddeld genomen online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending 'als/dan' (M = 3.36, SD = .57) en 'die/dat' (M = 3.30, SD = .60) als iets minder geloofwaardig werden beoordeeld dan online nieuwsberichten zonder grammaticalenormschendingen (M =3.47, SD = .50). Daarnaast beoordeelden participanten online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending 'hun/hen' (M = 3.56, SD = .61) als iets geloofwaardiger dan online nieuwsartikelen zonder grammaticalenormschendingen. Verder werden gemiddeld genomen online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ als iets geloofwaardiger beoordeeld dan online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘die/dat’. Tenslotte werden gemiddeld genomen online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘hun/hen’ als iets geloofwaardiger beoordeeld dan online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ en ‘die/dat’.

Voor het verkrijgen van statistische resultaten is er een One-way repeated measures ANOVA-toets uitgevoerd. Er is voldaan aan de assumptie van sfericiteit ($W(5) = .751$, $p = .086$). De resultaten lieten geen significant effect van Type grammaticalenormschending op de beoordeling van Geloofwaardigheid van online nieuwsberichten zien ($F(5, 103) = 1.78$, $p = .156$).

Tabel 1 De gemiddeldes en standaardafwijkingen van de beoordeling op geloofwaardigheid van online nieuwsartikelen met type grammaticalenormschendingen ‘als/dan’, ‘hun/hen’, die/dat en geen normschending (1 = volledig oneens, 5 = volledig eens)

Conditie	**Gemiddelde**	**Standaarddeviatie**	**N**
Conditie 1 Als/dan	3.36	.57	36
Conditie 2 Hun/hen	3.56	.61	36
Conditie 3 Die/dat	3.30	.60	36
Conditie 4 Geen normschending	3.47	.50	36

3.2 Kwaliteit

De analyse is opgenomen in onderstaande tabel 2. Uit tabel 2 blijkt dat gemiddeld genomen online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending 'die/dat' (M = 4.47, SD = .94) en 'als/dan' (M = 4.41, SD = 1.06) iets minder kwalitatief werden gevonden dan online nieuwsberichten zonder grammaticalenormschendingen (M = 4.67, SD = 1.17). Daarnaast beoordeelden participanten online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending 'hun/hen' (M = 4.87, SD = .88) als iets kwalitatiever dan online nieuwsartikelen zonder grammaticalenormschendingen. Verder werden gemiddeld genomen online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ als iets minder kwalitatief beoordeeld dan online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘die/dat’. Tenslotte werden gemiddeld genomen online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘hun/hen’ als iets kwalitatiever beoordeeld dan online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ en ‘die/dat’.

Voor het verkrijgen van statistische resultaten is er een One-way Repeated Measures ANOVA-toets uitgevoerd. Er is niet voldaan aan de assumptie van sfericiteit (W(5) = .719, p = .049). Daarom is de ‘Greenhouse-Geisser’ correctie toegepast. De resultaten lieten geen significant effect van Type grammaticalenormschending op de beoordeling van Kwaliteit van online nieuwsberichten zien (F(2.48, 86.86) = 1.78, p = .166).

Tabel 2 De gemiddeldes en standaardafwijkingen van de beoordeling op kwaliteit van online nieuwsartikelen met type grammaticalenormschendingen ‘als/dan’, ‘hun/hen’, die/dat en geen normschending (1 = sterk oneens, 7 = sterk eens)

Conditie	**Gemiddelde**	**Standaarddeviatie**	**N**
Conditie 1 Als/dan	4.41	1.06	36
Conditie 2 Hun/hen	4.87	.88	36
Conditie 3 Die/dat	4.47	.94	36
Conditie 4 Geen normschending	4.67	1.17	36

3.3 Taaltoets en waardering taalgebruik

Uit de resultaten van de taaltoets bleek een gemiddelde totale score correct van 80.3% (SD = 10.82), van alle taaltoetszinnen is dus 80,3% goed beantwoord door de participanten. De totale scores correct lagen tussen de 60% - 100%.

In zin (3) ‘Ik ga naar het evenement die vandaag in de stad is’ en zin (5) ‘Ik zit in een bus die over de weg heen slingert’ is de grammaticalenormschending ‘die/dat’ verwerkt. Alle participanten (100%) hebben zin (3) correct beantwoord door in te vullen dat de zin incorrect is. Bij zin (5) heeft ruim de helft (58,3%) van de participanten het correcte antwoord gegeven door de zin als incorrect te bestempelen.

In zin (8) ‘Margriet is groter dan Piet’ en zin (10) ‘In Nederland zijn mensen directer als in België’ is de grammaticalenormschending ‘dan/als’ verwerkt. Alle (100%) participanten hebben zin (8) correct beantwoord door ‘correct’ in te vullen en bijna alle participanten (94,4%) hebben zin (10) correct beantwoord door in te vullen dat de zin incorrect is.

In zin (2) ‘Hij gaf hen het boek’ en (9) ‘De genodigde gaf het cadeau aan hun’ is de grammaticalenormschending ‘hen/hun’ verwerkt. Iets minder dan de helft (44,4%) van de participanten heeft zin (2) correct beantwoord door in te vullen dat de zin incorrect is. De meerderheid (86,1%) van de participanten heeft zin (9) correct beantwoord door in te vullen dat de zin incorrect is. Meer informatie over de resultaten van de taaltoets is terug te vinden in tabel 3 (Bijlage 6).

Verder bleek dat 47,2% van de participanten waarde hecht aan correct taalgebruik en 44,4% van de participanten heel veel waarde hecht aan correct taalgebruik in Nederlandse teksten. Slechts 8,3% van de participanten hecht geen waarde aan correct taalgebruik. Daarnaast stoort 52,8% van de participanten zich aan taalfouten in teksten en 27,8% van de participanten stoort zich heel erg aan taalfouten in teksten. Slechts 8,4% van de participanten stoort zich niet aan taalfouten in teksten. Meer informatie over de resultaten van de taaltoets is terug te vinden in tabel 4 (Bijlage 7).

4. Discussie en conclusie

4.1 Discussie

In dit onderzoek is onderzocht wat het effect is van de grammaticalenormschendingen hen/hun, die/dat en dan/als in online nieuwsberichten op de waargenomen geloofwaardigheid en kwaliteit van het artikel. In dit experiment is geen bewijs gevonden voor een effect van het type normschending op de beoordeling van kwaliteit en geloofwaardigheid van nieuwsartikelen. Met andere woorden, met dit experiment kan niet worden aangetoond dat de onderzochte grammaticalenormschendingen van invloed zijn op de beoordeling van kwaliteit en geloofwaardigheid van online nieuwsberichten. Deze resultaten wijken af van de resultaten van de studie van Appelman en Schmierbach (2018) die aantoont dat nieuwsartikelen met grammaticale fouten als ongeloofwaardiger worden gezien dan nieuwsartikelen zonder grammaticale fouten.

Een mogelijke verklaring voor het uitblijven van significante effecten is dat grammaticalenormschendingen minder goed worden herkend in nieuwsartikelen, waardoor er geen effect is op de beoordeling van kwaliteit en geloofwaardigheid van nieuwsartikelen. Uit de resultaten van afgenomen taaltoets zou echter kunnen worden afgeleid dat de grammaticalenormschendingen ‘hen/hun’, ‘die/dat’ en ‘dan/als' over het algemeen goed worden herkend. Een andere verklaring voor het uitblijven van significante effecten is dat lezers grammaticalenormschendingen mogelijk anders beoordelen. Lezers vinden grammaticalenormschendingen mogelijk minder storend dan echte grammaticale fouten, waardoor er geen effect is op de beoordeling van geloofwaardigheid en kwaliteit van nieuwsartikelen. De studie van Hubers en collega’s (2016) laat zien dat lezers grammaticalenormschendingen zowel als grammaticaal als ongrammaticaal beoordelen.

De verwachting was dat online nieuwsberichten met de grammaticalenormschending ‘hun/hen’, ‘die/dat’ en ‘als/dan’ door de lezer als minder geloofwaardig en minder kwalitatief worden beoordeeld dan online nieuwsberichten zonder grammaticalenormschending (H1). Er kon niet worden aangetoond dat de aanwezigheid van fouten in conditie 1, 2, 3 en 4 van invloed was op de mate van kwaliteit en geloofwaardigheid. De onderzoeksvraag kan dus nog niet worden beantwoord en de conclusie is dat voor H1 met dit experiment geen bewijs is gevonden. Er lijken kleine verschillen te zijn in de gemiddelde scores van de beoordeling op geloofwaardigheid en kwaliteit van nieuwsartikelen. Online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending 'die/dat' en 'als/dan' lijken namelijk iets minder geloofwaardig en

iets minder kwalitatief gevonden te worden dan online nieuwsberichten zonder grammaticalenormschendingen. Dit zou in lijn zijn met de studie van Appelman en Schmierbach (2018) waaruit bleek dat nieuwsartikelen met grammaticale fouten minder geloofwaardiger worden gevonden dan nieuwsartikelen zonder grammaticale fouten.

Tevens was de verwachting dat online nieuwsberichten met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ door de lezer als minder geloofwaardig en minder kwalitatief worden beoordeeld dan online nieuwsberichten met de grammaticalenormschending ‘die/dat’ (H2). De resultaten lijken kleine verschillen te laten zien in de gemiddelde scores van de beoordeling van geloofwaardigheid en kwaliteit van nieuwsartikelen. Er kon echter niet worden aangetoond dat de aanwezigheid van fouten in conditie 1 en 3 invloed had op de mate van kwaliteit en geloofwaardigheid van nieuwsartikelen. Voor H2 is met dit experiment dus geen bewijs gevonden. Participanten lijken nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ iets minder kwalitatief te vinden dan nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘die/dat’. Dit zou kunnen komen omdat deze veelgebruikte normschending ‘als/dan’ veel ergernis oproept (Hubers et al., 2020). Daarentegen lijken participanten nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ iets geloofwaardiger te vinden dan nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘die/dat’. Mogelijk wordt de grammaticalenormschending ‘die/dat’ minder goed herkend dan veelgebruikte grammaticalenormschending ‘als/dan’. Opmerkelijk is dat in de taaltoets zin (5) ‘Ik zit in een bus die over de weg heen slingert’ de antwoorden verdeeld waren. Dit zou in lijn zijn met het onderzoek van Allein en collega’s (2020) die lieten zien dat zowel moedertaalsprekers als niet-moedertaalsprekers van het Nederlands de grammaticale regel ‘die/dat’ als complex en moeilijk ervaren.

Ten slotte was de verwachting dat online nieuwsberichten met de grammaticalenormschending ‘hen/hun’ door de lezer geloofwaardig en als kwalitatief beter worden beoordeeld dan online nieuwsberichten met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ en ‘die/dat’ (H3). De resultaten hebben uitgewezen dat er kleine verschillen zijn in de gemiddelde scores van de beoordeling van geloofwaardigheid en kwaliteit, maar er kon niet worden aangetoond of de aanwezigheid van fouten in conditie 1, 2 en 3 effect had op de beoordeelde mate van kwaliteit en geloofwaardigheid. Voor H3 is met dit experiment dus geen bewijs gevonden. Uit de afgenomen taaltoets bleek dat de grammaticalenormschending ‘hun/hen’ verdeeld werd herkend. Gemiddeld genomen lijken nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘hun/hen’ als iets geloofwaardiger en kwalitatiever te worden

beoordeeld dan nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘als/dan’ en ‘die/dat’. Mogelijk heeft onder de hoogopgeleide deelnemers het hypercorrectie effect van ‘hun/hen’ een rol gespeeld (Hubers et al, 2020). Hoogopgeleiden gebruiken vaker ‘hen’ in een combinatie met een voorzetsel. Vermoedelijk komt dat omdat ‘hen’ als prestigieuzer wordt ervaren en daarom meer gebruikt wordt dan ‘hun’ (de Hoop, 2020). Aan dit onderzoek hebben verhoudingsgewijs meer hoogopgeleide participanten deelgenomen. Wellicht werden daarom nieuwsartikelen met de grammaticalenormschendingen ‘hun/hen’ als geloofwaardiger en kwalitatief beter beoordeeld. Opleidingsniveau heeft dus mogelijk invloed gehad op het resultaat. De groepen in dit onderzoek waren misschien echter onvoldoende groot om dit goed te kunnen analyseren.

Tekortkomingen huidig onderzoek

Het huidig onderzoek kent een aantal beperkingen. Een beperking is dat er weinig participanten betrokken waren in het onderzoek (N=36). Er is alleen in het (sociale media) netwerk van de onderzoekers deelnemers geworven. De reikwijdte van dit netwerk en de tijdspanne van het onderzoek heeft misschien voor minder deelnemers gezorgd. Een grotere groep participanten zou mogelijk wel geleid kunnen hebben tot een significant effect van de beoordeling van geloofwaardigheid en kwaliteit van online nieuwsartikelen. Daarnaast deden relatief veel hoogopgeleiden mee aan het experiment. Een meer gebalanceerde steekproef zorgt voor een grotere variantie in opleidingsniveau. Hierbij zouden er kleinere verschillen in scores op beoordeling van geloofwaardigheid verwacht worden, omdat onder laagopgeleiden hypercorrectie minder voorkomt (Hubers et al., 2020). Een derde beperking van het huidige onderzoek is dat in elke tekst 2 fouten stonden. Dit is gebaseerd op de methode gebruikt in het onderzoek van Appelman & Schmierbach (2018). Hier had elke tekst tot 10 fouten, deze teksten waren echter langer. Mogelijk vallen echter twee fouten per tekst minder op, ongeacht de lengte van de tekst. Een hoger aantal fouten in de tekst zou kunnen leiden tot een betere herkenning van deze fouten. Een betere herkenning van fouten in nieuwsberichten zou een negatief effect kunnen hebben op de beoordeling van geloofwaardigheid en kwaliteit van deze artikelen (Appelman & Schmierbach, 2018).

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Het huidig onderzoek toont aan dat er geen verschillen zijn de beoordeling van geloofwaardigheid en kwaliteit in online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending 'hen/hun', 'als/dan' en 'die/dat'. Verder onderzoek naar het onderwerp taalfouten en specifiek grammaticalenormschendingen in teksten zou wellicht meer inzicht kunnen geven in de

effecten op de evaluatie van geloofwaardigheid en kwaliteit. In vervolgstudies kan het interessant zijn het interactie-effect geslacht en van opleidingsniveau te bestuderen, vanwege het hypercorrectie effect (Hubers et al, 2020). Daarnaast zijn in dit onderzoek nieuwsberichten zonder bronvermelding voorgelegd, zodat participanten niet vooraf een oordeel konden vormen over de bron. Het kan interessant zijn om het interactie-effect van bronvermelding te onderzoeken. Mogelijk draagt bronvermelding in teksten bij aan de beoordeling van de lezer op kwaliteit en geloofwaardigheid van de informatie. Eerder onderzoek heeft namelijk laten zien dat informatie van originele en betrouwbare bronnen zoals officiële websites eerder wordt geloofd dan onofficiële informatie van bijvoorbeeld blogs, omdat op informele informatieplatforms minder vaak een bron staat vermeld (Sundar et al., 2007). Dit effect zou bij vervolgonderzoek verder in kaart gebracht kunnen worden.

4.2 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat in dit onderzoek geen bewijs is gevonden dat de grammaticalenormschendingen ‘als/dan’, ‘die/dat’ en ‘hun/hen’ van invloed zijn op de beoordeling van kwaliteit en geloofwaardigheid van online nieuwsberichten. Hoewel met dit experiment geen verschil van beoordeling op geloofwaardigheid en kwaliteit kan worden aangetoond, lijken online nieuwsartikelen met de grammaticalenormschending ‘als/dan’, ‘die/dat’ en ‘hun/hen’ iets lager te worden beoordeeld op geloofwaardigheid en kwaliteit dan online nieuwsartikelen zonder grammaticalenormschending. Uit meerdere eerdere studies blijkt namelijk dat correct Nederlands taalgebruik belangrijk wordt gevonden en van invloed kan zijn op de beoordeling van geloofwaardigheid van nieuwsartikelen. Taal doet er blijkbaar toe, maar zijn taalfouten echt taboe? Het met deze studie verkregen inzicht dat waarde wordt gehecht aan correct Nederlands taalgebruik en dat fouten in nieuwsberichten storend worden gevonden, is waardevol op zich. De trend is dat mensen steeds meer worden blootgesteld aan nepnieuws en daarom steeds kritischer zullen worden bij het lezen van nieuwsartikelen. Aandacht voor correct taalgebruik in teksten en nieuwsberichten wordt dus steeds belangrijker. Het is daarom wenselijk en raadzaam voor de Nederlandse samenleving en Taal- en Communicatiewetenschap als vakgebied dit onderwerp nauwlettend te blijven volgen.

Dankwoord

Vanaf februari 2022 heb ik vijf maanden in een team onderzoek gedaan en heb ik mijn scriptie geschreven. In deze periode heb ik mogen ervaren wat wetenschap bedrijven inhoudt. Wat ik al dacht is waar; onderzoek doen is leerzaam, relevant en mooi! Ik ben nieuwsgierig: begrijpen, weten waarom iets is zoals het is en kennis erover vergaren. Dat is het fundament van wetenschap. Daarbij heb ik geleerd te reflecteren op mijn werk, iets wat ik te allen tijde in mijn loopbaan kan gebruiken.

Velen hebben mij tijdens mijn scriptieonderzoek geholpen en ondersteund. Daarom wil ik hen graag bedanken. Ten eerste mijn studiebegeleider Ferdy Hubers: bedankt voor je gerichte feedback en advies. Maar vooral je passie voor de wetenschap raakte me, daarmee heb je me geïnspireerd. Daarnaast tweede lezer Eva Koch, bedankt voor je inbreng en positieve kritiek. Julia, Maartje, Luca, Fleur en Julia, bedankt voor de fijne samenwerking in ons scriptiegroepje. Mijn leidinggevende Ralph Jaspers: bedankt dat ik de tijd van je kreeg om de scriptie goed af te ronden, ik waardeer het zo dat je me dit hebt gegund. Ook Marloes, Coen, Dominique en Brigitte: bedankt voor het meelezen en jullie constructieve feedback en correcties in de diverse scriptiefases. Dankzij jullie hulp is mijn scriptie vrij van taalfouten en heb ik zinnen op punten kunnen verduidelijken. Noah van het Radboud Schrijfcentrum, bedankt voor onze waardevolle sessies. Jessie, post-its plakken houden we erin.

Lieve vriendinnen, bedankt dat jullie hebben meegeleefd. Heel fijn jullie om me heen te hebben. Mama, lief dat je regelmatig belde om even te vragen hoe het ervoor stond. Ten slotte, heel belangrijk in mijn persoonlijk leven: mijn partner Erwin en onze twee kinderen, Mathijm en Elise. Mijn thuis. Bedankt voor jullie onvoorwaardelijke steun en aanmoedigingen. Jullie waren er voor mij, tijdens mijn successen en tegenslagen. Ja, ik was veel afwezig een tijd lang, maar dit heeft zeker moois opgeleverd. Jullie gaven mij het vertrouwen dat ik goed bezig was en dat ik het succesvol zou afronden. Dank jullie wel!

Miriam Heijmerink

Nijmegen, 4 juli 2022

Referentielijst

Algemene Nederlandse Spraakkunst (2021). *Over de algemene Nederlandse spraakkunst.* https://e-ans.ivdnt.org/over

Allein, L., Leeuwenberg, A., & Moens, M.-F. (2020). Automatically correcting Dutch pronouns ‘die’ and ‘dat’. *Computational Linguistics in the Netherlands Journal*, *10*, 19–36. https://clinjournal.org/clinj/article/view/102

Appelman, A., & Bolls, P. (2011). Article recall, credibility lower with grammar errors. *Newspaper Research Journal*, *32*(2), 50–62. https://doi.org/10.1177/073953291103200205

Appelman, A., & Schmierbach, M. (2018). Make no mistake? Exploring cognitive and perceptual effects of grammatical errors in news articles. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, *95*(4), 930–947. https://doi.org/10.1177/1077699017736040

Bardoel, J., & d’Haenens, L. (2013). Redactioneel. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, *41*(3). https://doi.org/10.5117/2013.041.003.206

Butler, A. C., Fazio, L. K., & Marsh, E. J. (2011). The hypercorrection effect persists over a week, but high-confidence errors return. *Psychonomic Bulletin & Review*, *18*(6), 1238–1244. https://doi.org/10.3758/s13423-011-0173-y

Butterfield, B., & Metcalfe, J. (2001). Errors committed with high confidence are hypercorrected. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, *27*(6), 1491–1494. https://doi.org/10.1037/0278-7393.27.6.1491

Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, *I*(1), 1–47. https://doi.org/10.1093/applin/I.1.1

Castillo, C., Mendoza, M., & Poblete, B. (2011). Information credibility on twitter. *Proceedings of the 20th International Conference on World Wide Web - WWW '11*, 675. https://doi.org/10.1145/1963405.1963500

CBS (2019). *Opleidingsniveau*. https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/33/verschil-levensverwachting-hoog-en-laagopgeleid-groeit/opleidingsniveau

Clerk, D., & Rutherford, M. (2000). Language as a confounding variable in the diagnosis of misconceptions. *International Journal of Science Education*, *22*(7), 703–717. https://doi.org/10.1080/09500690050044053

De Bruycker, G., & Haeseryn, R. (1998). Algemene Nederlandse spraakkunst; Haeseryn, W., K. Romijn, G. Geerts, J. de Rooij et M. van den Toorn. *Babel. Revue Internationale de La Traduction / International Journal of Translation*, *44*(4), 359–362. https://doi.org/10.1075/babel.44.4.14deb

De Hoop, H. (2020). Het verlies van een persoonlijk voornaamwoord*: Waarom hun straks geen hun meer zeggen. *Nederlandse Taalkunde*, *25*(2), 355–362. https://doi.org/10.5117/NEDTAA2020.2-3.018.DEHO

Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics (4th ed.)*. SAGE Publications.

Flanagin, A. J., & Metzger, M. J. (2007). The role of site features, user attributes, and information verification behaviors on the perceived credibility of web-based information. *New Media & Society*, *9*(2), 319–342. https://doi.org/10.1177/1461444807075015

Flaxman, S., Goel, S., & Rao, J. M. (2016). Filter bubbles, echo Chambers, and online news consumption. *Public Opinion Quarterly*, *80*(S1), 298–320. https://doi.org/10.1093/poq/nfw006

Fogg, B. J., & Tseng, H. (1999). The elements of computer credibility. *Proceedings of the SIGCHI Conference on Human Factors in Computing Systems the CHI Is the Limit - CHI '99*, 80–87. https://doi.org/10.1145/302979.303001

Grezel, J. E. (2015, mei). *Onze Taal-lezers in de MRI-scanner.* Onze Taal, 5. Geraadpleegd op 18 februari 2022, van https://onzetaal.nl/uploads/editor/1505_Grezel.pdf

Hubers, F., Redl, T., de Vos, H., Reinarz, L., & de Hoop, H. (2020). Processing Prescriptively Incorrect comparative particles: evidence from sentence-matching and eye-tracking. *Frontiers in Psychology*, *11*, 186. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.00186

Hubers, F., Snijders, T. M., & de Hoop, H. (2016). How the brain processes violations of the grammatical norm: An fMRI study. *Brain and Language*, *163*, 22–31. https://doi.org/10.1016/j.bandl.2016.08.006

Hubers, F., Trompenaars, T., Collin, S., De Schepper, K., & De Hoop, H. (2020). Hypercorrection as a by-product of education. *Applied Linguistics*, *41*(4), 552–574. https://doi.org/10.1093/applin/amz001

Lazer, D. M. J., Baum, M. A., Benkler, Y., Berinsky, A. J., Greenhill, K. M., Menczer, F., Metzger, M. J., Nyhan, B., Pennycook, G., Rothschild, D., Schudson, M., Sloman, S. A., Sunstein, C. R., Thorson, E. A., Watts, D. J., & Zittrain, J. L. (2018). The science of fake news. *Science*, *359*(6380), 1094–1096. https://doi.org/10.1126/science.aao2998

Martens, B., Aguiar, L., GGmez, E., & Mueller-Langer, F. (2018). The digital transformation of news media and the rise of disinformation and fake news. *SSRN Electronic Journal*. https://doi.org/10.2139/ssrn.3164170

Metzger, M. J., Flanagin, A. J., Eyal, K., Lemus, D. R., & McCann, R. M. (2003). Credibility for the 21st century: integrating perspectives on source, message, and media

credibility in the contemporary media environment. In *Communication yearbook 27.* (pp. 293–335). Lawrence Erlbaum Associates Publishers.

Metzger, M. J., Flanagin, A. J., & Medders, R. B. (2010). Social and heuristic approaches to credibility evaluation online. *Journal of Communication*, *60*(3), 413–439. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2010.01488.x

Mozafari, A., El-Alayli, A., Kunemund, A., & Fry, T. (2019). Impressions of businesses with language errors in print advertising: Do spelling and grammar influence the inclination to use a business? *Current Psychology*, *38*. https://doi.org/10.1007/s12144-017-9735-0

Newman, N., Fletcher, R., N., Schulz, A., Andı, S., Robertson, C. T., & Nielsen, R. K. (2021). *Reuters institute digital news report 2021* (Nr.10). Reuters institute & University of Oxford. Geraadpleegd 20 maart 2022, van https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2021

Onze Taal. (2011, 31 augustus). *Typfout, spelfout, taalfout*, Geraadpleegd 2 maart 2022, van https://onzetaal.nl/taaladvies/typfout-spelfout-taalfout

Onze Taal. (z.d.). *Groter als / groter dan.* Geraadpleegd 10 maart 2022, van https://onzetaal.nl/taaladvies/groter-als-groter-dan

Orgeret, K. S. (2020). Discussing emotions in digital journalism. *Digital Journalism*, *8*(2), 292–297. https://doi.org/10.1080/21670811.2020.1727347

Ridder, J. de, Vliegenthart, R., & Zuure, J. (2020). *Doen, durven of de waarheid?: Democratie in digitale tijden*. Amsterdam University Press. https://doi.org/10.5117/9789463727846

Schmitt, N., Rodgers, M. P. H. (2019). *An Introduction to Applied Linguistics* (3e druk). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780429424465

Shu, K., Sliva, A., Wang, S., Tang, J., & Liu, H. (2017). Fake news detection on social media: a data mining perspective. *ACM SIGKDD Explorations Newsletter*, *19*(1), 22–36. https://doi.org/10.1145/3137597.3137600

Sundar, S. S. (1999). Exploring receivers' criteria for perception of print and online news. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, *76*(2), 373–386. https://doi.org/10.1177/107769909907600213

Sundar, S. S., Knobloch-Westerwick, S., & Hastall, M. R. (2007). News cues: information scent and cognitive heuristics. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, *58*(3), 366–378. https://doi.org/10.1002/asi.20511

Taaladvies.net (z.d.) *Die / dat (het meisje -)*. Geraadpleegd 23 februari 2022 van, https://taaladvies.net/het-meisje-die-of-dat/

Thomas, Richard. (2021). Exploring key principles: Neutrality, balance, objectivity, and truth. In *The Routledge Companion to Journalism Ethics* (pp. 157–165). Routledge. https://doi.org/10.4324/9780429262708-22

Thomas, S. (1993). Allan Bell, The language of news media. Oxford: Blackwell, 1991. https://doi.org/10.1017/S004740450001695X

Viviani, M., & Pasi, G. (2017). Credibility in social media: Opinions, news, and health information-a survey: Credibility in social media. *Wiley Interdisciplinary Reviews: Data Mining and Knowledge Discovery*, *7*(5), e1209. https://doi.org/10.1002/widm.1209

Vogel, R. (2019). Grammatical taboos: An investigation on the impact of prescription in acceptability judgement experiments. *Zeitschrift Für Sprachwissenschaft*, *38*(1), 37–79. https://doi.org/10.1515/zfs-2019-0002

Webster, F. (2014). *Theories of the Information Society* (4e druk). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315867854

Bijlagen

Bijlage 1 Checklist ETC-GW

Checklist ETC-GW (versie 1.6, november 2020)

U vult de vragen in door bij het gekozen antwoord te klikken op het vierkantje ☐

Na klikken verschijnt er in dit vierkantje een kruis ☒

1. Is een zorginstelling bij het onderzoeksplan betrokken?

Toelichting: dit is het geval als één van de situaties a/b/c hierna van toepassing is op het voorgenomen onderzoek.

A. één of meer medewerkers van een zorginstelling is bij het onderzoek betrokken als opdrachtgever of verrichter/uitvoerder
B. het onderzoek vindt plaats binnen de muren van de zorginstelling, en dient naar de aard van het onderzoek normaliter niet buiten de muren van de zorginstelling plaats te vinden
C. aan het onderzoek nemen patiënten/cliënten van de zorginstelling (in de hoedanigheid van behandeling) deel

☒ Nee → doorgaan met vragenlijst

☐ Ja → Heeft een Medisch-Ethische Toetsingscommissie geoordeeld dat het geplande onderzoek niet WMO-plichtig is?

☐ Ja → doorgaan met vragenlijst

☐ Nee → Deze aanvraag moet door een erkende Medisch-Ethische Toetsingscommissie behandeld worden, bijvoorbeeld de CMO Regio Arnhem Nijmegen → einde checklist

2. Wensen subsidiegevers toetsing van het onderzoeksplan door een erkende Medisch-Ethische Toetsingscommissie?

☒ Nee → doorgaan met vragenlijst

☐ Ja → Deze aanvraag moet door een erkende Medisch-Ethische Toetsingscommissie behandeld worden, bijvoorbeeld de CMO Regio Arnhem Nijmegen → einde checklist

3. Is er sprake van een medisch-wetenschappelijk onderzoek dat mogelijk risico's met zich meebrengt voor de deelnemende persoon?

☒ Nee → doorgaan met vragenlijst

☐ Ja → Deze aanvraag moet door een erkende Medisch-Ethische Toetsingscommissie behandeld worden, bijvoorbeeld de CMO Regio Arnhem Nijmegen → einde checklist

Standaard-onderzoeksmethode

4. Valt de methode van het beoogde onderzoek onder een van de beschreven standaardonderzoeken van de FdL of FFTR?

☒ Ja → . **Standaard evaluatie- en attitudeonderzoek (1).** doorgaan met vragenlijst

☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist

Deelnemende personen

5. Gaat het bij het voorgenomen onderzoek om een gezonde populatie?

☒ Ja → doorgaan met vragenlijst

☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure

6. Is er sprake van onderzoek bij minderjarigen (<16 jaar) of bij wilsonbekwamen?

☐ Ja → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure

☒ Nee → doorgaan met vragenlijst

Aard van het onderzoek

7. Wordt er een methode gebruikt die het mogelijk maakt bij toeval een bevinding te doen waarvan de deelnemende persoon op de hoogte zou moeten worden gesteld?

☐ Ja → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure

☒ Nee → doorgaan met vragenlijst

8. Worden deelnemende personen aan handelingen onderworpen of worden aan de deelnemende personen bepaalde gedragswijzen opgelegd die ongerief kunnen inhouden?

☐ Ja → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure

☒ Nee → doorgaan met vragenlijst

9. Zijn de in te schatten risico's verbonden aan het onderzoek minimaal?

☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure

☒ Ja → doorgaan met vragenlijst

10. Wordt er een andere vergoeding geboden aan de deelnemende personen dan gebruikelijk?

☐ Ja → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure

☒ Nee → doorgaan met vragenlijst

11. Indien er misleiding plaatsvindt, voldoet de procedure dan aan de eisen zoals beschreven in het protocol van de ETC-GW?

☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure

☒ Ja → doorgaan met vragenlijst

12. Wordt voldaan aan de standaardregels in verband met anonimiteit en privacy zoals beschreven in het protocol van de ETC-GW?

☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure

☒ Ja → doorgaan met vragenlijst

Afname van het onderzoek

13. Wordt het onderzoek bij een externe instelling (bijv. school, ziekenhuis) uitgevoerd?

- ☒ Nee → doorgaan met vragenlijst
- ☐ Ja → Heeft/krijgt u schriftelijke toestemming van deze instelling?
  - ☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure
  - ☐ Ja → doorgaan met vragenlijst

14. Is er een aanspreekpunt waar deelnemende personen terecht kunnen met vragen over het onderzoek en worden zij hiervan op de hoogte gesteld?

- ☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure
- ☒ Ja → doorgaan met vragenlijst

15. Wordt aan deelnemende personen duidelijk waar klachten over deelname aan het onderzoek kunnen worden geuit en hoe deze behandeld zullen worden?

- ☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure
- ☒ Ja → doorgaan met vragenlijst

16. Zijn de deelnemende personen volledig vrij om deel te nemen aan het onderzoek, en om hiermee op elk moment te stoppen wanneer zij dat willen, om welke reden dan ook?

- ☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure
- ☒ Ja → doorgaan met vragenlijst

17. Worden deelnemende personen voorafgaand aan deelname voorgelicht over doel, aard en duur, risico's en bezwaren van de studie? (zie toelichting over informatie en toestemming en voorbeelddocumenten)

- ☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure
- ☒ Ja → doorgaan met vragenlijst

18. Tekenen deelnemende personen en/of hun vertegenwoordigers voor toestemming deelname aan onderzoek? (zie toelichting over informatie en toestemming en voorbeelddocumenten)

- ☐ Nee → toetsing noodzakelijk, einde checklist → ga naar toetsprocedure
- ☒ Ja → **checklist afgerond**

Als u de ingevulde resultaten wilt vastleggen, kunt u het ingevulde bestand opslaan.

Als u een goedkeuring van de ETC-GW nodig hebt wegens de vereiste van een tijdschriftredactie of een subsidieverstrekker, zult u de formele toetsprocedure van de ETC-GW moeten doorlopen

Bijlage 2 Bronnen nieuwsartikelen

Bronnen

- Renovatie van complex aan het Rode-Kruisplein: Renovatie van complex aan het Rode-Kruisplein
- Harde supporterskern PSG eist aftreden clubleiding: (12 maart 2022 zaterdag). Harde supporterskern PSG eist aftreden clubleiding. Leeuwarder Courant.nl. https://advance-lexis-com.ru.idm.oclc.org/api/document?collection=news&id=urn:contentItem:6504-C7F1-JC71-C52V-00000-00&context=1516831.
- Luidt het voorjaar in met wandeling https://advance-lexis-com.ru.idm.oclc.org/document/?pdmfid=1516831&crid=e319e767-2396-4378-929f-8422ddfd1e29&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A64Y7-B8X1-JC6P-V322-00000-00&pdcontentcomponentid=476986&pdteaserkey=sr39&pditab=allpods&ecomp=wzvnk&earg=sr39&prid=fde08aaa-f499-4a28-9876-1c3654d4467f
- Amsterdam biedt hoger onderwijs aan jongeren zonder verblijfsstatus: IRENE DE ZWAAN. (11 maart 2022 vrijdag). Amsterdam biedt hoger onderwijs aan jongeren zonder verblijfsstatus. de Volkskrant. https://advance-lexis-com.ru.idm.oclc.org/api/document?collection=news&id=urn:contentItem:64YT-W0D1-DYRY-X2M7-00000-00&context=1516831.
- Dijkgraaf: vorig jaar ruim 1600 meer vroegtijdige schoolverlaters: ANP Producties. (14 maart 2022 maandag). Dijkgraaf: vorig jaar ruim 1600 meer vroegtijdige schoolverlaters. Noordhollands Dagblad.nl. https://advance-lexis-com.ru.idm.oclc.org/api/document?collection=news&id=urn:contentItem:650J-BDS1-DY4K-S007-00000-00&context=1516831.
- Autobedrijf wijkt voor rijwoningen: https://advance-lexis-com.ru.idm.oclc.org/document/?pdmfid=1516831&crid=d6d29e45-b272-414a-aef6-41a07ab12f8a&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A650N-XXG1-DYRY-X0H8-00000-00&pdcontentcomponentid=258884&pdteaserkey=sr280&pditab=allpods&ecomp=wzvnk&earg=sr280&prid=c930feef-d2ec-4586-8c43-7198ceff2e1b
- Medewerkers De Kap maken hun tuin van de Sprengenhof in Ugchelen klaar voor het voorjaar https://advance-lexis-com.ru.idm.oclc.org/document/?pdmfid=1516831&crid=6181b0e8-9fde-4c28-893c-9daa93986c97&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A64YF-HY91-JBHV-K2JM-00000-00&pdcontentcomponentid=467102&pdteaserkey=sr41&pditab=allpods&ec
- Klopjacht op moordenaar van daklozen: https://advance-lexis-com.ru.idm.oclc.org/document/?pdmfid=1516831&crid=4394122a-68b5-489b-ae25-60ae9355bd65&pddocfullpath=%2Fshared%2Fdocument%2Fnews%2Furn%3AcontentItem%3A650P-3JN1-JBNC-7077-00000-00&pdcontentcomponentid=168873&pdteaserkey=sr469&pditab=allpods&ecomp=wzvnk&earg=sr469&prid=1846b7fa-8860-4c3b-ac92-b7c24f0e15c3

Bijlage 3 Manipulatie grammaticalenormschendingen in nieuwsberichten

1 = hun/hen
2 = als/dan
3 = die/dat
4 = geen normschending

Artikel 1: Renovatie van complex aan het Rode-Kruisplein

In het appartementencomplex die aan het Rode-Kruisplein in Doetinchem ligt, worden 101 woningen gerenoveerd. De vaak oudere bewoners moeten daarom elders een onderkomen zoeken. Sité Woondiensten biedt hen daarom een uitrust- of logeerwoning aan.

In de uitrustwoning kunnen bewoners tijdens de werkzaamheden terecht om een kop koffie te drinken. In een logeerwoning kan ook worden overnacht. Beide woningen zijn echter wel kleiner **als** hun oorspronkelijke appartement.

'Soms is dat niet voldoende bijvoorbeeld bij mensen met een specifieke zorgvraag', volgens een woordvoerder van Sité Woondiensten. 'Dan kijken we of we **hen** een maatwerkoplossing kunnen bieden. Zo zoeken we naar manieren om de renovatie zo soepel mogelijk te laten verlopen'. Het appartementencomplex **die** gebouwd is in 1987 is toe aan onderhoud en moet energiezuinig worden gemaakt. Met alle bewoners is vooraf gesproken, volgens Sité: 'Over wat ze nodig hebben om comfortabel te wonen. Zo heeft de ene bewoner een hoger bed nodig **als** de andere bewoner.' Het werk begint in april. Verwacht wordt dat het eind 2022 af is.

Artikel 2: Eerste lampje brandt voor verbouwing Den Bolder

Met het onthullen van een 'verbouwings-thermometer' aan de voorgevel van Den Bolder, gaf burgemeester Sacha Ausems gisteravond het startschot die voor een grote inzamelingsactie voor nieuw interieur voor de 'huiskamer van Waspik' moet leiden.

„Er is een plan opgesteld om Den Bolder in de toekomst als huiskamer in te richten die laagdrempeliger is **als** momenteel", vertelt voorzitter Martin van Steijn van vereniging Den Bolder. „ In het plan **die** opgesteld is, draagt de gemeente de kosten voor de nodige verbouwing. Ook de bibliotheek wordt betrokken in het plan. Wij geven **hen** namelijk de mogelijkheid om met ons te zorgen voor de inrichting."

Met allerlei acties, subsidies en giften wil Den Bolder het komende jaar een ton bij elkaar krijgen. Na deze officiële aftrap is 'Den Bolder Doet' op zaterdag 16 april de eerste grote activiteit: Bolder-vrijwilligers gaan tegen betaling klussen doen bij mensen om **hen** het werk uit handen te nemen. Burgemeester Ausems heeft er alle vertrouwen in dat het Den Bolder gaat lukken. Na de onthulling van de 'thermometer' brandde de lamp sneller **als** verwacht: de eerste 3500 euro is binnen. Nog dertig lampen te gaan.

Artikel 3: Luidt het voorjaar in met een wandeling

Regio - Op zondag 13 maart luidt Landschap Overijssel het voorjaar die gevierd wordt met een voorjaarswandeling in het Reestdal. De wandelliefhebbers zijn vanaf 13:30 uur welkom bij Bezoekerscentrum De Wheem in Oud Avereest. Natuurgidsen Henny en Harrold zullen hen dan informatie geven over de flora en fauna in de omgeving.

Tijdens de wandeling ga je ontdekken dat de natuur langzaam wakker wordt en zich gereed maakt voor een periode van groei en bloei. Ook al zijn de voorjaarsmaanden frisser **als** de zomermaanden; de natuur begint al wel te ontluiken.

Knoppen in bomen en struiken beginnen te ontwikkelen. De eerste bomen verspreiden hun stuifmeel en het gras kleurt langzaam groener **als** in de wintermaanden. Mannetjesvogels proberen vrouwtjesvogels te verleiden en ze laten **hen** de mooiste tonen horen. Loop gezellig mee en voel het voorjaar naderen. Na het grauwe weer **die** met de wintermaanden gepaard

gaat, is het heerlijk om een frisse neus te halen in het mooie Reestdal. Zeker met de belofte van het voorjaar in het verschiet.

Artikel 4: Amsterdam biedt hoger onderwijs aan jongeren zonder verblijfsstatus
Als eerste stad in Nederland gaat Amsterdam ongedocumenteerde jongeren de mogelijkheid geven een studie te volgen aan een hogeschool of universiteit. De gemeente heeft hiervoor afspraken gemaakt met alle hoger onderwijsinstellingen in de stad.

Het gaat om een proef van twee jaar. De gemeente wil hiermee voorkomen dat jongeren zonder geldige verblijfsstatus in de illegaliteit belanden, waardoor ze minder kansen hebben **als** jongeren met een geldige verblijfsstatus. De gemeente geeft **hen** graag een gelijke kans.

Het werk **die** ze doen bestaat vaak uit de schoonmaak of de bouw. Ze zijn vaker werkzaam in het zwarte circuit **als** anderen. De kinderen van ongedocumenteerden die in Nederland zijn geboren zijn vaak mede de dupe. De overheid kent **hen** namelijk geen geldige verblijfsstatus toe. Hierdoor verloopt hun recht op onderwijs op hun 18de verjaardag. Een vervolgopleiding aan een hogeschool of universiteit is vaak niet mogelijk.

De onderwijsinstellingen die het convenant hebben ondertekend, laten deze studenten tegen een gereduceerd tarief toe. In het programma **die** is ontworpen zullen deze jongeren ook begeleidt worden bij het aanvragen van een studievisum.

Artikel 5: Dijkgraaf: vorig jaar ruim 1600 meer vroegtijdige schoolverlaters
Vorig studiejaar zijn meer jongeren tussen de 12 en de 23 jaar zonder havo-, vwo- of mbo-2-diploma van school gegaan. In totaal verlieten 24.385 leerlingen het onderwijs zonder papiertje, schrijft minister Robbert Dijkgraaf (Onderwijs) in een brief aan de Tweede Kamer. Dat is ruim 7 procent meer als het jaar ervoor. Het college van bestuur die er onderzoek naar gedaan heeft, is heel stellig.

Volgens de minister hebben waarschijnlijk verschillende factoren een rol gespeeld. Zo zijn meer leerlingen doorgestroomd naar het mbo, omdat er in 2020 geen centraal eindexamen was vanwege de coronacrisis. Verder dragen de toegenomen psychische klachten en de aangetrokken arbeidsmarkt mogelijk bij aan het hogere aantal schoolverlaters. Het aanpassingsvermogen **die** leerlingen normaal gesproken hebben, leek door corona wat weggezakt. De school geeft **hen** daarom extra begeleiding dit jaar.

Volgens Dijkgraaf kan het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) scholen helpen om het mentale welzijn van leerlingen te verbeteren en om beter contact te behouden. Ook kunnen ze de middelen inzetten om **hen** extra lessen te geven. De vraag is of ze daarmee beter worden **als** voorheen.

Artikel 6: Autobedrijf wijkt voor rijwoningen
De bouw van zeven rijwoningen op het terrein **die** was overgenomen van autobedrijf Olde Theussink, was een project van de lange adem, vertelt projectontwikkelaar Henk Hibolling uit Boekelo. "Mijn eerste plan ging nog uit van twee tweekappers. Dat is veel gemakkelijker **als** de bouw van zeven rijwoningen. Maar toen Hans het verhaal van Jurran en Daan vertelde, heb ik **hen** gevraagd of ze mij wilden contacteren."

Dat leidde ertoe dat Hilbolling koos voor een andere doelgroep. Alle woningen worden voorzien van een warmtepomp. De ontwikkelaar is nog in gesprek met twee potentiële

bouwers. Waar de eindwoningen voor net onder de drie ton in de verkoop gaan, zullen de tussenwoningen iets goedkoper zijn **als** drie ton. Het vroegere bedrijfspand wordt volledig gesloopt. De naastliggende woning blijft gehandhaafd en gaat in de verkoop.

Hilbolling benadrukt dat de nieuwe woningen bedoeld zijn voor jonge Luttenaren. Hij geeft **hen** daarom als eerste de mogelijkheid om deze woningen te kopen. Het college **die** een oordeel moet vellen over de bouw is vorige week akkoord gegaan met het bouwplan.

Artikel 7: Medewerkers De Kap maken tuin van de Sprengerhof in Ugchelen klaar voor het voorjaar

De medewerkers van stichting De Kap begeleiden vrijwilligers en mantelzorgers, maar steken zelf ook graag de handen uit de mouwen. Aanstaande vrijdag nemen zij de tuin van woonzorgcentrum Sprengenhof onder handen.

Zodra de eerste zonnestralen doorbreken genieten bewoners en het personeel van de Sprengenhof van de tuin. Om deze klaar te maken voor het voorjaar, worden medewerkers van De Kap ingezet. Het terras, **die** al lang niet is schoongemaakt, krijgt een grotere beurt **als** anders zodat de bewoners helemaal klaar zijn voor het voorjaar. “We willen **hen** een mooie plek geven waar ze kunnen genieten van het buitenleven.”

De schoonmaakactie van de stichting wordt gehouden in het kader van NLdoet. Het doel van NLdoet is om vrijwilligerswerk aandacht en waardering te geven. Hiervoor worden mensen gevraagd om vrijwillig een dagdeel mee te helpen bij een organisatie en daar een klus te klaren. “Het is naast heel gezellig ook goed om iets voor de bewoners te doen. We gunnen **hen** een fijne tuin. Daarnaast levert het werk **die** wordt verzet meer waardering op **als** je in eerste instantie denkt.”

Artikel 8: Klopjacht op moordenaar van daklozen

De politiekorpsen van New York en Washington zoeken een aanvaller die in totaal 5 daklozen in Washington en New York zou hebben beschoten. De kans dat ze de aanvaller gezamenlijk vinden, is groter als wanneer ze dit alleen zouden doen. Volgens The Washington Post meldde de politie hen dat twee van de vijf slachtoffers zijn overleden.

In totaal vonden drie schietpartijen in Washington en New York plaats. De eerste twee aanvallen waren nog niet fataal. De slachtoffers konden met niet-levensbedreigende schotwonden naar het ziekenhuis **die** in de buurt was worden gebracht. De derde aanval liep minder goed af **als** de eerste twee aanvallen: een dakloze werd namelijk op 9 maart in Washington dood aangetroffen.

In New York liet burgemeester Eric Adams zondag aan verslaggevers weten dat een aanvaller zaterdag op twee verschillende tijdstippen op twee dakloze mannen was afgelopen die op straat lagen te slapen. De burgemeester vertelde **hen** dat de aanvaller op deze mannen schoot. Het slachtoffer **die** als laatste beschoten werd, overleed ter plekke.

Bijlage 4. Moederlijsten Qualtrics

1 = hun/hen
2 = als/dan
3 = die/dat
4 = geen normschending

Nieuwsbericht	**Moederlijst 1**	**Moederlijst 2**	**Moederlijst 3**	**Moederlijst 4**
1: Renovatie complex	1	2	3	4
2: Verbouwing Den Bolder	2	3	4	1
3: Voorjaar wandeling	3	4	1	2
4: Amsterdam onderwijs	4	1	2	3
5: Dijkgraaf 1600	1	2	3	4
6: Autobedrijf rijwoningen	2	3	4	1
7: Tuin klaarmaken voorjaar	3	4	1	2
8: Klopjacht moordenaar	4	1	2	3

Moederlijst 1	**Lijst 1.1**	**Lijst 1.2**	**Lijst 1.3**	**Lijst 1.4**
1	Artikel 2: als/dan	Artikel 3: die/dat	Artikel 6: als/dan	Artikel 4: geen
2	Artikel 1: hun/hen	Artikel 8: geen normschending	Artikel 4: geen	Artikel 1: hun/hen
3	Artikel 3: die/dat	Artikel 6: als/dan	Artikel 7: die/dat	Artikel 2: als/dan
4	Artikel 8: hun/hen	Artikel 7: die/dat	Artikel 5: hun/hen	Artikel 5: hun/hen
5	Artikel 5: hun/hen	Artikel 5: hun/hen	Artikel 8: geen	Artikel 7: die/dat
6	Artikel 7: die/dat	Artikel 2: als/dan	Artikel 3: die/dat	Artikel 6: als/dan

7	Artikel 4: geen	Artikel 1: hun/hen	Artikel 1: hun/hen	Artikel 8: geen
8	Artikel 6: als/dan	Artikel 4: geen	Artikel 2: als/dan	Artikel 3: die/dat

Moederlijst 2	**Lijst 2.1**	**Lijst 2.2**	**Lijst 2.3**	**Lijst 2.4**
1	Artikel 6: die/dat	Artikel 4: hun/hen	Artikel 7: geen normschending	Artikel 1: als/dan
2	Artikel 2: die/dat	Artikel 3: geen normschending	Artikel 4: hun/hen	Artikel 2: die/dat
3	Artikel 1: als/dan	Artikel 8: hun/hen	Artikel 5: als/dan	Artikel 5: als/dan
4	Artikel 3: geen normschending	Artikel 6: die/dat	Artikel 8: hun/hen	Artikel 7: geen normschending
5	Artikel 9: hun/hen	Artikel 7: geen normschending	Artikel 3: geen normschending	Artikel 6: die/dat
6	Artikel 5: als/dan	Artikel 5: als/dan	Artikel 1: als/dan	Artikel 8: hun/hun
7	Artikel 7: geen normschending	Artikel 2: die/dat	Artikel 2: die/dat	Artikel 3: geen normschending
8	Artikel 4: hun/hen	Artikel 1: als/dan	Artikel 6: die/dat	Artikel 4: hun/hen

Moederlijst 3	**Lijst 3.1**	**Lijst 3.2**	**Lijst 3.3**	**Lijst 3.4**
1	Artikel 4: als/dan	Artikel 1: die/dat	Artikel 7: hun/hen	Artikel 2: geen
2	Artikel 6: geen	Artikel 4: als/dan	Artikel 5: die/dat	Artikel 5: die/dat
3	Artikel 2: geen	Artikel 3: hun/hen	Artikel 8: als/dan	Artikel 7: hun/hen
4	Artikel 1: die/dat	Artikel 8: als/dan	Artikel 3: hun/hen	Artikel 6: geen

5	Artikel 3: hun/hen	Artikel 6: geen	Artikel 1: die/dat	Artikel 8: als/dan
6	Artikel 8: als/dan	Artikel 7: hun/hen	Artikel 2: geen	Artikel 3: hun/hen
7	Artikel 5: die/dat	Artikel 5: die/dat	Artikel 6: geen	Artikel 4: als/dan
8	Artikel 7: hun/hen	Artikel 2: geen	Artikel 4: als/dan	Artikel 1: die/dat

Moederlijst 4	**Lijst 4.1**	**Lijst 4.2**	**Lijst 4.3**	**Lijst 4.4**
1	artikel 2: als/dan	Artikel 2: hun/hen	Artikel 5: geen normschending	Artikel 7: als/dan
2	Artikel 3: die/dat	Artikel 1: geen normschending	Artikel 8: die/dat	Artikel 5: geen normschending
3	Artikel 6: hun/hen	Artikel 4: die/dat	Artikel 3: als/dan	Artikel 6: hun/hen
4	Artikel 2: hun/hen	Artikel 3: als/dan	Artikel 1: geen normschending	Artikel 8: die/dat
5	Artikel 1: geen normschending	Artikel 8: die/dat	Artikel 2: hun/hen	Artikel 3: als/dan
6	Artikel 3: als/dan	Artikel 6: hun/hen	Artikel 6: hun/hen	Artikel 4: die/dat
7	Artikel 8: die/dat	Artikel 5: geen normschending	Artikel 7: als/dan	Artikel 1: geen normschending
8	Artikel 5: geen normschending	Artikel 7: als/dan	Artikel 4: die/dat	Artikel 2: hun/hen

Bijlage 5. Online experiment in Qualtrics -teksten en vragenlijsten

Radboud University

U wordt uitgenodigd om deel te nemen aan een onderzoek naar de beoordeling van online nieuwsberichten. Het onderzoek wordt uitgevoerd door zes studenten van de Radboud Universiteit in Nijmegen die de Premaster Communicatie en Beïnvloeding of de Bachelor Communicatie- en Informatiewetenschappen volgen.

Wat wordt er van u verwacht?
U neemt deel aan een online vragenlijst waarin eerst een paar achtergrondvragen zullen worden gesteld. Daarna krijgt u 8 nieuwsberichten te zien met bijbehorende vragen over hoe u het artikel beoordeeld op bepaalde aspecten. Ten slotte stellen we u nog een aantal afsluitende vragen. Het invullen van de vragenlijst kost ongeveer 20 minuten. Uw deelname aan dit onderzoek is vrijwillig. Daarom kunt u op elk moment tijdens het onderzoek stoppen met uw deelname en uw toestemming intrekken. U hoeft daarbij niet aan te geven waarom u stopt. U kunt tot twee weken na deelname ook uw onderzoeksgegevens laten verwijderen. Dit kunt u doen door een mail te sturen naar julia.degroot@ru.nl.

Ethische Toetsingscommissie Geesteswetenschappen Radboud Universiteit (etc-gw@ru.nl). Voor vragen over de verwerkingen van gegevens in dit onderzoek kunt u contact opnemen met: dataofficer@let.ru.nl.

Toestemming
Geef hieronder uw keuze aan. Door te klikken op de knop 'Ik ga akkoord' geeft u aan dat u: Bovenstaande informatie heeft gelezen en begrepen, vrijwillig meedoet aan het onderzoek en 16 jaar of ouder bent. Als u niet deel wilt nemen aan het onderzoek, kunt u op de knop 'Ik wil niet meedoen' klikken.

Maak onderstaand uw keuze:

- ◯ Ik ga akkoord
- ◯ Ik wil niet meedoen

Wat gebeurt er met mijn gegevens?
De onderzoeksgegevens die we in dit onderzoek verzamelen, zullen door studenten gebruikt worden voor datasets, artikelen en presentaties. De anoniem gemaakte onderzoeksgegevens zijn tenminste 10 jaar beschikbaar voor andere wetenschappers. Als we gegevens met andere onderzoekers delen, kunnen deze niet tot u herleid worden. We bewaren de onderzoeksgegevens op beveiligde wijze volgens de richtlijnen van de Radboud Universiteit.

Heeft u vragen over het onderzoek?
Als u meer informatie over het onderzoek wilt hebben, kunt u contact opnemen met Julia de Groot (e-mail: julia.degroot@ru.nl).

Ethische toetsing en klachten
Dit onderzoek is goedgekeurd door de Ethische Toetsingscommissie Geesteswetenschappen van de Radboud Universiteit (ETC-GW versie 1.6, november 2020). Heeft u klachten over het onderzoek, dan kunt u contact opnemen met de verantwoordelijke onderzoekers. Ook kunt u een klacht indienen bij de secretaris van de Ethische Toetsingscommissie Geesteswetenschappen Radboud Universiteit (etc-gw@ru.nl). Voor vragen over de verwerkingen van gegevens in dit onderzoek kunt u contact opnemen met: dataofficer@let.ru.nl.

Radboud University

In het eerste deel van deze vragenlijst stellen wij u een aantal achtergrondvragen.

1. Wat is uw geslacht?

- ◯ Man
- ◯ Vrouw
- ◯ Anders
- ◯ Zeg ik liever niet

2. Wat is uw leeftijd? (gebruik alleen hele getallen)

3. Wat is uw hoogst behaalde of huidige opleiding?

- ◯ Geen onderwijs
- ◯ Basisonderwijs
- ◯ Middelbaar onderwijs
- ◯ MBO
- ◯ HBO
- ◯ WO
- ◯ Anders, namelijk

Radboud University

Luidt het voorjaar in met een wandeling

Regio - Op zondag 13 maart luidt Landschap Overijssel het voorjaar in die gevierd wordt met een voorjaarswandeling in het Reestdal. De wandelliefhebbers zijn vanaf 13:30 uur welkom bij Bezoekerscentrum De Wheem in Oud Avereest. Natuurgidsen Henny en Harrold zullen hun dan informatie geven over de flora en fauna in de omgeving.

Tijdens de wandeling ga je ontdekken dat de natuur langzaam wakker wordt en zich gereed maakt voor een periode van groei en bloei. Ook al zijn de voorjaarsmaanden frisser dan de zomermaanden; de natuur begint al wel te ontluiken.

Knoppen in bomen en struiken beginnen te ontwikkelen. De eerste bomen verspreiden hun stuifmeel en het gras kleurt langzaam groener dan in de wintermaanden. Mannetjesvogels proberen vrouwtjesvogels te verleiden en ze laten hun de mooiste tonen horen. Loop gezellig mee en voel het voorjaar naderen. Na het grauwe weer die met de wintermaanden gepaard gaat, is het heerlijk om een frisse neus te halen in het mooie Reestdal. Zeker met de belofte van het voorjaar in het verschiet.

Radboud University

Klopjacht op moordenaar van daklozen

De politiekorpsen van New York en Washington zoeken een aanvaller die in totaal 5 daklozen in Washington en New York zou hebben beschoten. De kans dat ze de aanvaller gezamenlijk vinden, is groter dan wanneer ze dit alleen zouden doen. Volgens The Washington Post meldde de politie hun dat twee van de vijf slachtoffers zijn overleden.

In totaal vonden drie schietpartijen in Washington en New York plaats. De eerste twee aanvallen waren nog niet fataal. De slachtoffers konden met niet-levensbedreigende schotwonden naar het ziekenhuis dat in de buurt was worden gebracht. De derde aanval liep minder goed af dan de eerste twee aanvallen: een dakloze werd namelijk op 9 maart in Washington dood aangetroffen.

In New York liet burgemeester Eric Adams zondag aan verslaggevers weten dat een aanvaller zaterdag op twee verschillende tijdstippen op twee dakloze mannen was afgelopen die op straat lagen te slapen. De burgemeester vertelde hun dat de aanvaller op deze mannen schoot. Het slachtoffer dat als laatste beschoten werd, overleed ter plekke.

Radboud University

Autobedrijf wijkt voor rijwoningen

De bouw van zeven rijwoningen op het terrein dat was overgenomen van autobedrijf Olde Theussink, was een project van de lange adem, vertelt projectontwikkelaar Henk Hilbolling uit Boekelo. "Mijn eerste plan ging nog uit van twee tweekappers. Dat is veel gemakkelijker als de bouw van zeven rijwoningen. Maar toen Hans het verhaal van Jurran en Daan vertelde, heb ik hun gevraagd of ze mij wilden contacteren."

Dat leidde ertoe dat Hilbolling koos voor een andere doelgroep. Alle woningen worden voorzien van een warmtepomp. De ontwikkelaar is nog in gesprek met twee potentiële bouwers. Waar de eindwoningen voor net onder de drie ton in de verkoop gaan, zullen de tussenwoningen iets goedkoper zijn als drie ton. Het vroegere bedrijfspand wordt volledig gesloopt. De naastliggende woning blijft gehandhaafd en gaat in de verkoop.

Hilbolling benadrukt dat de nieuwe woningen bedoeld zijn voor jonge Luttenaren. Hij geeft hun daarom als eerste de mogelijkheid om deze woningen te kopen. Het college dat een oordeel moet vellen over de bouw is vorige week akkoord gegaan met het bouwplan.

Radboud University

Medewerkers De Kap maken tuin van de Sprengenhof in Ugchelen klaar voor het voorjaar

De medewerkers van stichting De Kap begeleiden vrijwilligers en mantelzorgers, maar steken zelf ook graag de handen uit de mouwen. Aanstaande vrijdag nemen zij de tuin van woonzorgcentrum Sprengenhof onder handen.

Zodra de eerste zonnestralen doorbreken genieten bewoners en het personeel van de Sprengenhof van de tuin. Om deze klaar te maken voor het voorjaar, worden medewerkers van De Kap ingezet. Het terras, die al lang niet is schoongemaakt, krijgt een grotere beurt dan anders zodat de bewoners helemaal klaar zijn voor het voorjaar. "We willen hun een mooie plek geven waar ze kunnen genieten van het buitenleven."

De schoonmaakactie van de stichting wordt gehouden in het kader van NLdoet. Het doel van NLdoet is om vrijwilligerswerk aandacht en waardering te geven. Hiervoor worden mensen gevraagd om vrijwillig een dagdeel mee te helpen bij een organisatie en daar een klus te klaren. "Het is naast heel gezellig ook goed om iets voor de bewoners te doen. We gunnen hun een fijne tuin. Daarnaast levert het werk die wordt verzet meer waardering op dan je in eerste instantie denkt."

Radboud University

Dijkgraaf: vorig jaar ruim 1600 meer vroegtijdige schoolverlaters

Vorig studiejaar zijn meer jongeren tussen de 12 en de 23 jaar zonder havo-, vwo- of mbo-2-diploma van school gegaan. In totaal verlieten 24.385 leerlingen het onderwijs zonder papiertje, schrijft minister Robbert Dijkgraaf (Onderwijs) in een brief aan de Tweede Kamer. Dat is ruim 7 procent meer dan het jaar ervoor. Het college van bestuur dat er onderzoek naar gedaan heeft, is heel stellig.

Volgens de minister hebben waarschijnlijk verschillende factoren een rol gespeeld. Zo zijn meer leerlingen doorgestroomd naar het mbo, omdat er in 2020 geen centraal eindexamen was vanwege de coronacrisis. Verder dragen de toegenomen psychische klachten en de aangetrokken arbeidsmarkt mogelijk bij aan het hogere aantal schoolverlaters. Het aanpassingsvermogen dat leerlingen normaal gesproken hebben, leek door corona wat weggezakt. De school geeft hen daarom extra begeleiding dit jaar.

Volgens Dijkgraaf kan het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) scholen helpen om het mentale welzijn van leerlingen te verbeteren en om beter contact te behouden. Ook kunnen ze de middelen inzetten om hen extra lessen te geven. De vraag is of ze daarmee beter worden dan voorheen.

Radboud University

Eerste lampje brandt voor verbouwing Den Bolder

Met het onthullen van een 'verbouwings-thermometer' aan de voorgevel van Den Bolder, gaf burgemeester Sacha Ausems gisteravond het startschot dat voor een grote inzamelingsactie voor nieuw interieur voor de 'huiskamer van Waspik' moet leiden.

„Er is een plan opgesteld om Den Bolder in de toekomst als huiskamer in te richten die laagdrempeliger is als momenteel", vertelt voorzitter Martin van Steijn van vereniging Den Bolder. „In het plan dat opgesteld is, draagt de gemeente de kosten voor de nodige verbouwing. Ook de bibliotheek wordt betrokken in het plan. Wij geven hun namelijk de mogelijkheid om met ons te zorgen voor de inrichting."

Met allerlei acties, subsidies en giften wil Den Bolder het komende jaar een ton bij elkaar krijgen. Na deze officiële aftrap is 'Den Bolder Doet' op zaterdag 16 april de eerste grote activiteit: Bolder-vrijwilligers gaan tegen betaling klussen doen bij mensen om hun het werk uit handen te nemen. Burgemeester Ausems heeft er alle vertrouwen in dat het Den Bolder gaat lukken. Na de onthulling van de 'thermometer' brandde de lamp sneller als verwacht: de eerste 3500 euro is binnen. Nog dertig lampen te gaan.

Radboud University

Renovatie van complex aan het Rode-Kruisplein

In het appartementencomplex dat aan het Rode-Kruisplein in Doetinchem ligt, worden 101 woningen gerenoveerd. De vaak oudere bewoners kunnen als ze willen terecht in een uitrust- of logeerwoning die hen wordt aangeboden door Sité Woondiensten.

In de uitrustwoning kunnen bewoners tijdens de werkzaamheden terecht om een kop koffie te drinken. In een logeerwoning kan ook worden overnacht. Beide woningen zijn echter wel kleiner dan hun oorspronkelijke appartement.

'Soms is dat niet voldoende bijvoorbeeld bij mensen met een specifieke zorgvraag', volgens een woordvoerder van Sité Woondiensten. 'Dan kijken we of we hen een maatwerkoplossing kunnen bieden. Zo zoeken we naar manieren om de renovatie zo soepel mogelijk te laten verlopen'. Het appartementencomplex dat gebouwd is in 1987 is toe aan onderhoud en moet energiezuinig worden gemaakt. Met alle bewoners is vooraf gesproken, volgens Sité: 'Over wat ze nodig hebben om comfortabel te wonen. Zo heeft de ene bewoner een hoger bed nodig dan de andere bewoner.' Het werk begint in april. Verwacht wordt dat het eind 2022 af is.

Radboud University

Amsterdam biedt hoger onderwijs aan jongeren zonder verblijfsstatus

Als eerste stad in Nederland gaat Amsterdam ongedocumenteerde jongeren de mogelijkheid geven een studie te volgen aan een hogeschool of universiteit. De gemeente heeft hiervoor afspraken gemaakt met alle hoger onderwijsinstellingen in de stad.

Het gaat om een proef van twee jaar. De gemeente wil hiermee voorkomen dat jongeren zonder geldige verblijfsstatus in de illegaliteit belanden, waardoor ze minder kansen hebben dan jongeren met een geldige verblijfsstatus. De gemeente geeft hun graag een gelijke kans.

Het werk dat ze doen bestaat vaak uit de schoonmaak of de bouw. Ze zijn vaker werkzaam in het zwarte circuit dan anderen. De kinderen van ongedocumenteerden die in Nederland zijn geboren zijn vaak mede de dupe. De overheid kent hun namelijk geen geldige verblijfsstatus toe. Hierdoor verloopt hun recht op onderwijs op hun 18de verjaardag. Een vervolgopleiding aan een hogeschool of universiteit is vaak niet mogelijk.

De onderwijsinstellingen die het convenant hebben ondertekend laten deze studenten tegen een gereduceerd tarief toe. In het programma dat is ontworpen zullen deze jongeren ook begeleidt worden bij het aanvragen van een studievisum.

Radboud University

Ik vind het nieuwsbericht...

	Volledig oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Volledig eens
Vooringenomen	○	○	○	○	○
Eerlijk	○	○	○	○	○
Objectief	○	○	○	○	○
Nauwkeurig	○	○	○	○	○
Geloofwaardig	○	○	○	○	○

Radboud University

Ik vind het nieuwsbericht...

	Sterk oneens	Oneens	Gedeeltelijk oneens	Neutraal	Gedeeltelijk eens	Eens	Sterk eens
Samenhangend	○	○	○	○	○	○	○
Duidelijk	○	○	○	○	○	○	○
Beknopt	○	○	○	○	○	○	○
Goed geschreven	○	○	○	○	○	○	○

Radboud University

U heeft het eerste gedeelte van de vragenlijst ingevuld. In het tweede deel van het onderzoek krijgt u zinnen te zien waarvan u moet aangeven of er fouten in staan. Dit kunnen spelfouten of grammaticale fouten zijn. Fouten in interpunctie (de plaatsing van leestekens, zoals punten en komma's) hoeft u niet mee te rekenen als fouten. Als de zin een fout bevat, kies dan "incorrect". Wanneer de zin volgens u geen fouten bevat, kies dan "correct". Gebruik geen woordenboek, internet of andere hulpmiddelen. We zijn namelijk geïnteresseerd in uw eigen oordeel.

Radboud University

1 van 10

Ik heb sowieso niet genoeg geld voor een vakantie in het buitenland.

○ Correct

○ Incorrect

Radboud University

2 van 10

Hij gaf hen het boek.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

3 van 10

Ik ga naar het evenement die vandaag in de stad is.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

4 van 10

Vanavond ga ik bij mijn vader op bezoek.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

5 van 10

Ik zit in een bus die over de weg heen slingert.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

6 van 10

Dit gouden horloge is veel geld waard.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

7 van 10

Ik heb teveel gegeten.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

8 van 10

Margriet is groter dan Piet.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

9 van 10

De genodigde gaf het cadeau aan hun.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

10 van 10

In Nederland zijn mensen directer als in België.

- ◯ Correct
- ◯ Incorrect

Radboud University

Afsluitend vragen wij uw visie op correct taalgebruik in teksten.

	Volledig oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Volledig eens
Ik hecht waarde aan correct Nederlands.	○	○	○	○	○
Ik stoor mij aan taalfouten in teksten.	○	○	○	○	○

Radboud University

Bedankt voor uw tijd om aan deze enquête deel te nemen.
Uw antwoord is geregistreerd.

Bijlage 6 Resultaten taaltoets

Tabel 3 Resultaten taaltoets afgenomen onder participanten

Voorgelegde zinnen	**% correct beantwoord**	**Aantal correct beantwoord (totaal=36)**
(1) Ik heb sowieso niet genoeg geld voor een vakantie in het buitenland.	91,7	33
(2) Hij gaf hen het boek.	44,4	16
(3) Ik ga naar het evenement die vandaag in de stad is.	100	36
(4) Vanavond ga ik bij mijn vader op bezoek.	91,7	33
(5) Ik zit in een bus die over de weg heen slingert.	58,3	21
(6) Dit gouden horloge is veel geld waard.	91,7	33
(7) Ik heb teveel gegeten.	44,4	16
(8) Margriet is groter dan Piet.	100	36
(9) De genodigde gaf het cadeau aan hun.	86,1	34
(10) In Nederland zijn mensen directer als in België.	94,4	36

Bijlage 7 Visie participanten correct taalgebruik en taalfouten in teksten

Tabel 4 Visie participanten correct taalgebruik en taalfouten in teksten

'Ik hecht waarde aan correct Nederlands taalgebruik'	**% Beantwoord**	**Aantal (totaal=36)**
Volledig oneens	8,3	3
Eens	47,2	17
Volledig eens	44,4	16
'Ik stoor me aan taalfouten in teksten'		
Volledig oneens	5,6	2
Oneens	2,8	1
Neutraal	11,1	4
Eens	52,8	19
Volledig eens	27,8	10

Bijlage 8 Verklaring geen fraude en plagiaat

Verklaring geen fraude en plagiaat

Onderteken dit *Verklaring geen fraude en plagiaat* formulier en voeg dit formulier als laatste bijlage toe aan de eindversie van de bachelorscriptie die wordt ingeleverd bij de eerste begeleider.

Ondergetekende,

Miriam Heijmerink, S1080773

.....

Bachelorstudent Communicatie- en Informatiewetenschappen aan de Letterenfaculteit van de Radboud Universiteit Nijmegen, verklaart met ondertekening van dit formulier het volgende:

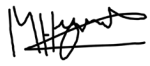
a. Ik verklaar hiermee dat ik kennis heb genomen van de facultaire handleiding (https://www.ru.nl/letteren/stip/regels-richtlijnen/richtlijnen/fraude-plagiaat/) en van artikel 16 “Fraude en plagiaat” in de Onderwijs- en Examenregeling voor de BA-opleiding Communicatie- en Informatiewetenschappen.

b. Ik verklaar tevens dat ik alleen teksten heb ingeleverd die ik in eigen woorden geschreven heb en dat ik daarin de regels heb toegepast van het citeren, parafraseren en verwijzen volgens het Vademecum Rapporteren.

c. Ik verklaar hiermee ook dat ik geen teksten heb ingeleverd die ik reeds ingeleverd heb in het kader van de tentaminering van een ander examenonderdeel van deze of een andere opleiding zonder uitdrukkelijke toestemming van mijn scriptiebegeleider.

d. Ik verklaar dat ik de onderzoeksdata, of mijn onderdeel daarvan, die zijn beschreven in de BA-scriptie daadwerkelijk empirisch heb verkregen en op een wetenschappelijk verantwoordelijke manier heb verwerkt.

Plaats + datum Nijmegen, 13 juni 2022

Handtekening

.....